

## Engleski jezik – Opis predmeta

Engleski jezik kao prvi strani jezik se izučava na svim odgojno-obrazovnim nivoima. U okviru predškolskog odgoja i obrazovanja djeca počinju učiti engleski jezik u vidu fakultativnog programa kroz audio-vizuelni poticaj, pokret i igru. U osnovnoj školi se izučava kao prvi strani jezik od 1. do 9. razreda. U trogodišnjoj srednjoj školi za strukovno obrazovanje i obuku, Engleski jezik se izučava od 1. do 3. razreda, a u četverogodišnjoj srednjoj školi za strukovno tehničko obrazovanje i obuku izučava se od 1. do 4. razreda. U općoj gimnaziji izučava se pod nazivom Engleski jezik kao prvi strani jezik od 1. do 4. razreda.

Nastavni predmet Engleski jezik pripada jezičko-komunikacijskom području, što znači da je njegova ključna uloga razvijanje jezičko-komunikacijske kompetencije u stranim jezicima kod učenika svih uzrasta. Pri tome pojam jezičko-komunikacijske kompetencije podrazumijeva osposobljenost za usmeno i pismeno sporazumijevanje, tumačenje i izražavanje informacija, ideja, misli, osjećaja, stavova i vrijednosti u različitim kulturološkim i društvenim situacijama.

Učenje engleskog jezika se prvenstveno odvija u interakciji s drugima te se potiču metode saradničkog učenja i vještine kontekstualiziranog proučavanja jezika i književnosti u fizičkom i digitalnom okruženju. Učenici stiču sposobnost pronalaženja poveznica u izučavanoj materiji unutar i između različitih predmeta. Od učenika se očekuje da kritički promišljaju o širokom spektru tema iz lokalne i globalne zajednice što doprinosi razvoju prirodne znatiželje, kreativnosti, inovativnosti i potiče razvoj učenika kao odgovornih građana demokratskog društva. Specifične vrijednosti koje kod učenika razvija podučavanje engleskog jezika su slijedeće: vještina pisane komunikacije kroz izloženost tekstovima različitih formata i stilova, vještina aktivnog slušanja, vještina usmene komunikacije, i vještina argumentovanog iznošenja stavova i sposobnosti objektivne rasprave na osnovu poticaja u vidu audio/video zapisa i različitih žanrova pisanog materijala.

Engleski jezik značajno doprinosi kvalitetnijem cjelokupnom odgoju i obrazovanju, kao i sticanju ključnih kompetencija. Svrha nastavnog predmeta Engleski jezik zasnovana je na tome da učenici tokom svog školovanja razviju jezičko-komunikacijske kompetencije i usvoje sociolingvistička znanja i vještine koje će biti korisne za njihov život i napredovanje pomažući im da oblikuju lični identitet, razvijaju interkulturalnu kompetenciju i kulturološku osviještenost, razvijaju solidarnost i uvažavaju druge i drugačije.

Poznavanje engleskog jezika mladoj osobi omogućava korištenje i izučavanje sadržaja iz svjetske literature, te se na taj način pozitivno potiče razvoj kreativne i poduzetne osobe za međunarodnu

komunikaciju i primjenu znanja jezika na rastućem međunarodnom tržištu rada.

Cilj savremene nastave engleskog jezika je usmena i pismena komunikacijska kompetencija proširena elementima sociokulturne, interkulturalne te čitalačke/književne kompetencije. Osim jezičkih, moraju se razvijati i vještine komuniciranja, timskog rada i osposobljavanje učenika za rješavanje problema.

Kako bi ostvarila svoje ciljeve, savremena nastava u središte nastavnog procesa stavlja učenika i njegov moralni, radni, estetski i kognitivno-afektivno socijalni razvoj primjenjujući metode usmjerene na učenika. Obilježja tih metoda su poticanje učenika na razmišljanje i kognitivno organizovanje sadržaja te kreiranje situacija u kojima učenik može primijeniti postojeće znanje.

Takav pristup nastavi engleskog jezika, obogaćen razvijanjem strategija učenja, osposobljava učenika za povezivanje materije sa različitim oblastima, za izučavanje drugih nastavnih predmeta (kao što su drugi strani jezici, maternji jezik, priroda i društvo, historija, geografija, biologija, likovno i muzičko stvaralaštvo), te za cjeloživotno učenje i cjelokupni razvoj.

## Engleski jezik – Ciljevi učenja i podučavanja predmeta

Cilj nastave engleskog jezika je osposobljavanje učenika za usmenu i pismenu komunikaciju na nivou A2.2. za osnovnu školu i B2+ za gimnazije, u skladu sa Zajedničkim evropskim referentnim okvirom za jezike (CEFR) sa fokusom na razvijanje ključnih i specifičnih kompetencija 21. stoljeća.

### **1. Razvijanje jezičko-komunikacijskih kompetencija**

Koristeći jezik kao sredstvo za komunikaciju, učenici razvijaju sposobnost međusobnog sporazumijevanja, samostalnog izražavanja i upotrebe strategija za usvajanje jezika. Upoznavanjem engleskog jezika iz oblasti fonetike i fonologije, morfologije, sintakse, semantike, leksike i na diskursnom nivou, učenici se osposobljavaju da jasno izražavaju svoje stavove o različitim temama i učestvuju u interakciji sa stranim i izvornim govornicima u svakodnevnim komunikacijskim situacijama.

### **2. Osposobljavanje učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na engleskom jeziku**

Učenici stiču navike i potrebe za čitanjem autentičnih tekstova i bogate vokabular usvajanjem novih riječi i gramatičkih struktura. Učenici kroz interpretaciju pročitanih ideja, mišljenja i stavova uče prepoznati, objasniti, uporediti, vrednovati i kategorizovati, te u konačnici sistematizovati ideje s ciljem da formiraju i izražavaju svoje vlastite stavove i steknu nova saznanja, što podrazumijeva i međupredmetnu povezanost. Pored kritičkog promišljanja, od posebnog značaja je razvijanje samostalnosti u čitanju i uvažavanja književnosti na engleskom i drugim jezicima.

### **3. Osposobljavanje učenika za pismeno sporazumijevanje na engleskom jeziku**

Svrhovit koncept izučavanja engleskog jezika, između ostalog, doprinosi razvijanju funkcionalne pismenosti (čestitka, CV, e-mail) te ovladavanju formatima i stilovima koji učenicima omogućavaju kritičko i kreativno pismeno izražavanje. Samim time se postiže bolja opća pismenost i prohodnost u akademskom / poslovnom svijetu, a naročito u međunarodnom okruženju i profesijama u kojima ključnu ulogu ima upotreba engleskog jezika. Poseban akcenat stavlja se na medijsku pismenost i komunikaciju u pisanom i digitalnom okruženju.

### **4. Razvijanje svijesti o vlastitom identitetu, o vlastitoj i drugim kulturama, tradicijama i običajima**

Razvijanjem interkulturalnih kompetencija učenici upoznaju vlastitu kulturu i tradiciju, razvijaju lični identitet u okviru vlastite dvojezičnosti, te stiču pozitivan stav prema kulturama i tradicijama drugih zemalja. Takav pristup doprinosi razvoju ličnosti koja uvažava različitosti i promišlja o ustaljenim predrasudama. Širenjem pogleda na svijet u smislu prihvatanja različitosti i aktivnog učešća u društvenim dešavanjima izgrađuje mladu, poduzetnu osobu kao građanina svijeta sa razvijenim društvenim vještinama i općeljudskim vrijednostima.

## Engleski jezik – Oblasna struktura predmetnog kurikulumu

### Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

#### A

Slušanje je receptivna vještina koja predstavlja ključnu komponentu u svim domenama usvajanja stranog jezika. Njeno razvijanje je od velike važnosti jer učenici imaju priliku da slušaju druge, da informišu druge i budu informisani, da se orijentišu u komunikativnim situacijama, formiraju svoje vlastito mišljenje i da budu uključeni u razgovore i diskusije. Podrazumijeva neverbalno i verbalno reagiranje na upute i naredbe, povezivanje vizuelnog i zvučnog jezičkog sadržaja, navikavanje na specifičan izgovor i intonaciju izvornih govornika (zvučni zapis), razumijevanje kraćih jednostavnih izjavnih rečenica i pitanja, razumijevanje osnovne namjere sagovornika, postupno privikavanje učenika na opće razumijevanje i selektivno razumijevanje kratkog teksta poznate tematike kao i sposobnost raspoznavanja i razumijevanja fonoloških, ritmičkih i intonacijskih osobina stranog jezika.

U smislu vertikalnog povezivanja i sistematizovanja znanja, razvoj vještine slušanja se na nižem stepenu obrazovanja odvija putem posebno osmišljenih vježbi identifikacije relevantnog sadržaja, razumijevanja činjeničnih podataka i jednostavnih ideja iz nekoliko izvora (na primjer, snimljeni razgovori). Razvoj vještine slušanja se na višem stepenu obrazovanja odvija na isti način, uz razumijevanje apstraktnih pojmova i impliciranih ideja iz širokog spektra izvora koji uključuju i neformalne razgovore. Otklanjanju eventualnih poteškoća u razvoju ove vještine doprinosi nadogradnja vokabulara i kontinuitet vježbi slušanja.

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva audio i vizuelne sadržaje tematski povezane sa drugim nastavnim predmetima.

Čitanje, zajedno sa slušanjem, pripada grupi receptivnih vještina. Čitanje je proces izvođenja značenja iz pisanih tekstova, shvatanja pisane riječi i razumijevanja pisanog sadržaja. Podrazumijeva sposobnost da se primi, primijeni, tumači i reaguje na pisane poruke. Pored toga, čitanje podrazumijeva interakciju misli i jezika, jezičkog znanja i znanja o svijetu. S obzirom da je receptivna vještina, čitanje ne samo da proširuje znanje učenika, nego i nadograđuje vokabular i jača gramatičku pismenost. Najbolji način da se uspješno usavrši jeste izloženost autentičnim tekstovima koji u upotrebu stavljaju izvorni jezik, ali i prilagođenim i kvalitetnim udžbenicima. Čitanju u ranoj fazi učenja stranog jezika treba prethoditi određeni period govornog jezika na osnovu kojeg će se učenici upoznati sa fonološkim sistemom engleskog jezika.

Vertikalno umrežavanje znanja podrazumijeva prepoznavanje činjeničnih podataka u raznim vrstama tekstova i izdvajanje relevantnih informacija, povezivanje ideja, mišljenja i stavova i interpretiranje impliciranog u skladu sa uzrastom učenika. Interpretiranje impliciranog na nižem stepenu obrazovanja podrazumijeva prepoznavanje jednostavnih ideja, dok se na višem stepenu obrazovanja očekuje potpuno razumijevanje apstraktnih ideja, implikacija i skrivenog značenja u tekstu. Pretpostavlja se i horizontalna povezanost u vidu izučavanja tekstova i razvijanja vještina iz drugih nastavnih predmeta.

Govor kao produktivna vještina posmatra se sa dva aspekta, i to u zavisnosti od toga da li je u funkciji monološkog govora ili je u funkciji interakcije. U ranoj fazi učenja engleskog jezika posebna pažnja se posvećuje razvoju jezičke vještine, govorne interakcije i produkcije. Da bi ovladali vještinom govora, učenici prvo moraju usvojiti vokabular, izgovor, strukture i jezičke funkcije. Stoga je veoma važno rano započeti sa učenjem stranog jezika jer djeca mlađeg uzrasta brže i uspješnije usvajaju fonetski sistem, ritam i intonaciju. Obzirom da kvaliteta učenja stranog jezika na početku školovanja bitno određuje daljnji proces učenja, neophodno je da izbor i nivo usmene komunikacije budu primjereni uzrastu učenika, njihovom predznanju i interesovanju.

Vertikalno umrežavanje vještine sa mlađim uzrastima podrazumijeva odgovaranje na jednostavna pitanja u okviru poznatih jezičkih struktura i tematskih sadržaja te sposobnost pravilne reprodukcije govorenih i snimljenih zvučnih uzoraka izdvojenih riječi, rečenica i kratkih sadržaja. Sa starijim uzrastima podrazumijeva samostalno vođenje kratkih dijaloga i učestvovanje u interakciji s drugima. Učenici na svim nivoima koriste obrasce uljudnog ophođenja u komunikaciji u svakodnevnom životu i digitalnom okruženju. Horizontalna povezanost podrazumijeva širok spektar tema kao poveznicu sa drugim nastavnim predmetima, a koje direktno utiču na razvoj ključnih kompetencija učenika.

Pisanje je veoma važna produktivna vještina koju je potrebno razvijati od rane školske dobi kako bi se uspješno usvojio i naučio strani jezik. Vještina pisanja podrazumijeva poznavanje, usvajanje i savladavanje jezičkog pravopisa, poznavanje vokabulara i gramatičkih oblika, njihov pravilan odabir na nivou rečenice, kao i poznavanje pravila organizacije teksta. Razvojem vještine pisanja, učenicima također otvaramo novi prozor u svijet književnosti, u kulturu zemlje jezika koji uče, multikulturalnosti, planiranja, kreativnog izražavanja i kritičkog mišljenja. Stoga je vještinu pisanja potrebno metodički isplanirano i detaljno uvoditi u nastavu stranog jezika i razvijati kod učenika, imajući u vidu njihov kognitivni, jezički, socijalni i psiho-fizički razvoj.

Vertikalno umrežavanje sa mlađim uzrastima podrazumijeva prepisivanje riječi i kratkih rečenica koristeći znakove interpunkcije i pravopisna pravila, sposobnost pismenog odgovaranja na pitanja i zapisivanja kratkih rečenica na osnovu zvučnog zapisa. Sa starijim uzrastima podrazumijeva pisanje različitih tekstova o temama iz svakodnevnog života, poštujući pravopis i jezičke zakonitosti, tumačenje interkulturalnih iskustava u poznatom kontekstu i navođenje osnovnih činjenica i obilježja kulture ciljnog jezika/drugih kultura i vlastite kulture. Učenici koriste obrasce uljudnog ophođenja u pisanju sastava različite tematike koji se koriste kao vid komunikacije u svakodnevnom životu i digitalnom okruženju. Horizontalna povezanost podrazumijeva širok spektar formi i tema kao poveznicu sa drugim nastavnim predmetima, a koje direktno utiču na razvoj ključnih kompetencija učenika.



U nižim razredima Engleski jezik se samom formom povezuje sa Muzičkom kulturom (pjesmice i brojalice), Likovnom kulturom (ilustracija) i Tjelesnim i zdravstvenim odgojem (upute za kretanje, npr. *Run! Dance!*). Teme sadržaja se proširuju sa svakom godinom učenja i povezuju se sa predmetima: Matematika (brojanje, računске operacije), Moja okolina (saobraćaj i prevozna sredstva, domaće životinje, hrana), Tjelesni i zdravstveni odgoj (zdrave navike) te u starijim razredima sadržaj postaje kompleksniji i povezuje se sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (lektire i skraćena djela svjetskih klasika, npr. Jane Austen, Charles Dickens), Historija (vremenske epohe, tradicije i ličnosti), Geografija (oblici reljefa, zemlje, narodi i kretanje), Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni i životinjski svijet), Fizika (pojave u prirodi), Hemija (voda, zagađenje), Informatika (informatički pojmovi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika), Demokratija/Sociologija/Filozofija (društvo, zakoni, kritičko mišljenje kroz etičke i moralne dileme), te sa nastavnim sadržajima Odjeljenjske zajednice (identitet, lični razvoj, porodica, međuljudski odnosi, pojave u društvu i doprinos zajednici).



## Odgojno-obrazovni nivo i razred

- Osnovno
- 1

Godine učenja i podučavanja predmeta: 1

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

[A.1.1](#)

[A.1.2](#)

[A.1.3](#)

C Govor i usmena komunikacija

[C.1.1](#)

[C.1.2](#)

[C.1.3](#)

A	A.1.1	A.1.2	A.1.3
Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.	Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti analizirajući specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.	Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	Prepoznaje kratke riječi pri slušanju uz vizuelni poticaj reagujući neverbalno.  Povezuje kratke upute s radnjama uz gestikulaciju ili vizuelni poticaj.  Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.	Prepoznaje ključni vokabular slušanog sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.  Povezuje riječi sa vizuelnim i/ili multimedijalnim prikazima na osnovu slušanog sadržaja uz često horsko ponavljanje.	

C Govor i usmena komunikacija	C.1.1 Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja (ne)standardnog jezika.	C.1.2 Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.	C.1.3 Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.
	<p><a href="#">SJZ-3.1.1</a> <a href="#">SJZ-3.1.2</a></p> <p>Ponavlja kratke polako izgovorene riječi odgovarajućom intonacijom.</p> <p>Izgovara kratke i učestale riječi na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog sadržaja uz poticaj nastavnika.</p> <p>Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog tipa (<i>Yes./No.</i>); <i>Is it a book?(Yes./No.)</i>.</p> <p>KLJUČNI SADRŽAJI</p> <p>U 1. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica, Moje tijelo, Škola, Hrana, Svijet životinja, Odjeća, Slobodno vrijeme i Zabava.</p> <p>Od velike važnosti je funkcionalna upotreba jezičkih struktura (pozdravljanje i predstavljanje sebe; praćenje uputa i uljudno ophođenje; imenovanje boja, članova uže porodice, školskog pribora, životinja, dijelova tijela, odjeće, igrački, čestitanje rođendana), leksičkih struktura (afiksi, antonimi) i gramatičkih struktura bez formalnih gramatičkih uputa (imenice i zamjenice, pridjevi i determinatori, brojevi od 1-10, Present Simple - imperativ).</p>	<p><a href="#">SJZ-3.2.1</a></p> <p>Oponaša interakciju modela kratkog dijaloga na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja (<i>What's your name? Tarik.</i>).</p>	<p><a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a></p> <p>Oponaša verbalnu i neverbalnu interakciju za pozdravljanje.</p>

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema

Preporučene teme na ovom nivou su primjerene uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura

Vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (tematski posteri, zajednička pravila uljudnog ponašanja) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Potrebno je pridržavati se određenog broja riječi predviđenog za realizaciju teme na jednom času. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i često ponavljanje. Učenici koriste leksičke strukture u zadacima na osnovu slušanog sadržaja koje potom primjenjuju u govoru.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: *Yes. / No., What's missing, Snap, Raise your card, Stand up*

Team games: *Funny race, Repetition game*

Posters games: *Memory game*

TPR activities: *Pass the ball*

### 2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje u nižim razredima podrazumijeva kratke audio sadržaje, tekstove, korištenje naučenog vokabulara ograničenog spektra tema i formata u govoru, a koji se povezuju sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (crtanje, bojenje – slikovni rječnik), Tjelesni i zdravstveni odgoj (kretanje kao reakcija na izgovorene upute, npr. *Jump!*), Matematika (brojevi do 10, pridjevi za veličinu: *big, small*), Moja okolina

(npr. boje, moja škola, moja porodica, ljudsko tijelo, domaće životinje, hrana), Informatika (edukativne igre, fotografije, audio i video zapisi).

### 3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju slijedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 1. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije**.

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku.

- Osnovno
- 2

Godine učenja i podučavanja predmeta: 2

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.2.1</a>	<a href="#">B.2.1</a>	<a href="#">C.2.1</a>	<a href="#">D.2.1</a>
<a href="#">A.2.2</a>	<a href="#">B.2.2</a>	<a href="#">C.2.2</a>	
<a href="#">A.2.3</a>		<a href="#">C.2.3</a>	

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.2.1 Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.	A.2.2 Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti analizirajući specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.	A.2.3 Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnom interkulturalnim kontekstima.
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	Prepoznaje jednostavne grafeme pri slušanju uz vizuelni poticaj reagujući neverbalno.  Povezuje kratke upute s radnjama uz vizuelni poticaj.  Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog i poluotvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.	Prepoznaje vokabular slušanog sadržaja uz vizuelni, multimedijalni i/ili tekstualni poticaj.  Povezuje riječi sa vizuelnim i/ili multimedijalnim prikazima na osnovu slušanog sadržaja uz često samostalno i/ili horsko ponavljanje.	Oponaša jednostavne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

B Čitanje i razumijevanje pročitano­g sadržaja	B.2.1 Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.	B.2.2 Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.	
	<a href="#">SJZ-2.1.1</a> <a href="#">SJZ-2.1.2</a>  Čita kratke riječi.  Odgovara na kratka pitanja na osnovu pročitanih riječi uz vizuelni ili multimedijalni prikaz.	<a href="#">SJZ-2.2.1</a> <a href="#">SJZ-2.2.2</a> <a href="#">SJZ-2.2.3</a>  Čita kratke upute na razini prethodno usvojenih riječi.  Prepoznaje značenja novih riječi uz vizuelni i/ili multimedijalni prikaz.	
C Govor i usmena komunikacija	C.2.1 Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja (ne)standardnog jezika.	C.2.2 Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.	C.2.3 Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.
	<a href="#">SJZ-3.1.1</a> <a href="#">SJZ-3.1.2</a>  Ponavlja kratke riječi i jednostavne rečenice odgovarajućom intonacijom.  Izgovara učestale riječi i kratke rečenice na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja i uz poticaj nastavnika.  Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog i poluotvorenog tipa  ( <i>What is this? Is it a pencil? Is this a pen?</i> )  Yes./ No.).	<a href="#">SJZ-3.2.1</a>  Ponavlja interakciju modela kratkog dijaloga na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja.	<a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a>  Oponaša verbalnu i neverbalnu interakciju za pozdravljanje i zahvalu.
D Pisanje i pismeno sporazumijevanje	D.2.1 Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.		
	<a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a>		

Tačno preslikava  
jednostavne riječi razvijajući  
fine grafomotoričke vještine  
*(brojeve do 20 i jednostavne  
riječi i izraze vezane za  
školske stvari, igračke,  
hranu, boje, itd.).*

#### KLJUČNI SADRŽAJI

U 2. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i dom, Moje tijelo i lice, Škola, Hrana, Svijet životinja, Odjeća, Slobodno vrijeme i zabava.

Funkcionalna upotreba jezičkih struktura se odnosi na sljedeće: pozdravljanje i predstavljanje sebe i drugih; praćenje uputa i uljudno ophođenje; imenovanje boja, članova šire porodice, prostorija i osnovnog namještaja, školskog pribora, životinja, dijelova tijela i lica, odjeće, igrački; čestitanje rođendana i praznika. Leksičke strukture se odnose na afikse i antonime, a gramatičke strukture se upotrebljavaju bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi od 1-15 i Present Simple).



**1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:****Preporuke za realizaciju tema**

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

**Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura**

Prošireni vokabular koji se uvježbava na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem da se učenici usmeno izražavaju sa lakoćom. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Potrebno je pridržavati se određenog broja riječi predviđenog za realizaciju teme na jednom času. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i ponavljanje.

Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u zadacima na osnovu slušanog i pročitano sadržaja, koje potom primjenjuju u govoru i pisanju na nivou jedne riječi.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: *Raise your card, Stand up, Remember and say it! What's missing?*

Flashcards and word cards games: *Match the cards, Music cards*

Games with songs and chants: *Sing and respond*

Team games: *Listen and touch, Board race, Guess the name*

Posters games: *Memory game, True or false?*

TPR activities: *Catch and say it! Simon says.*

**2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:**

Engleski jezik se u nižim razredima može povezati sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitano sadržaja), Matematika (brojevi od 1-15, boje, oblici), Informatika (pojmovi i vrste uređaja, aplikacije, edukativne igre, fotografije; audio i video zapisi, crtani film), Tjelesni i zdravstveni odgoj u uskoj kombinaciji sa Mojom okolinom (ljudsko tijelo i zdravlje, higijena, tjelesna aktivnost, hrana, prostor, zdrave životne navike, domaće životinje, život i rad u porodici - obaveze djece (npr. pjesmica *Tidy Up*), upravljanje emocijama: *angry, sad, smiling*).

**3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju slijedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 2. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije**.

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku.

- Osnovno
- 3

Godine učenja i podučavanja predmeta: 3

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.3.1</a>	<a href="#">B.3.1</a>	<a href="#">C.3.1</a>	<a href="#">D.3.1</a>
<a href="#">A.3.2</a>	<a href="#">B.3.2</a>	<a href="#">C.3.2</a>	
<a href="#">A.3.3</a>	<a href="#">B.3.3</a>	<a href="#">C.3.3</a>	

**A**  
Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

**A.3.1**  
Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.

**A.3.2**  
Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti analizirajući specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

**A.3.3**  
Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

Prepoznaje riječi i proste rečenice pri slušanju reagujući neverbalno.

Povezuje upute s radnjama uz vizuelni poticaj.

Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja poluotvorenog i otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

Prepoznaje vokabular i najjednostavnije jezičke strukture pri slušanju kratkog sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

Povezuje riječi i jednostavne jezičke strukture sa vizuelnim ili multimedijalnim prikazima na osnovu slušanog sadržaja.

Koristi pravilan izgovor riječi uz često ponavljanje slušanog multimedijalnog sadržaja.

[SJZ-1.3.1](#)

Oponaša osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

B Čitanje i razumijevanje pročitano­g sadržaja	B.3.1 Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.	B.3.2 Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.	B.3.3 Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.
	<a href="#">SJZ-2.1.1</a> <a href="#">SJZ-2.1.2</a>	<a href="#">SJZ-2.2.1</a> <a href="#">SJZ-2.2.2</a> <a href="#">SJZ-2.2.3</a>	<a href="#">SJZ-2.3.1</a> <a href="#">SJZ-2.3.2</a>
	Čita riječi i proste rečenice.  Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitanih prostih rečenica u realnom ili digitalnom okruženju.	Čita pravilno proste rečenice poznate tematike.  Prepoznaje značenja novog vokabulara u prostim rečenicama uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.	Navodi osnovna obilježja vlastite zemlje na osnovu pročitanih prostih rečenica.  Prepoznaje najjednostavnije obrasce uljudnog ophođenja tokom ili nakon čitanja prostih rečenica.  Identifikuje praznike iz svakodnevnog života u tekstu uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.
C Govor i usmena komunikacija	C.3.1 Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.	C.3.2 Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.	C.3.3 Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.
	<a href="#">SJZ-3.1.1</a> <a href="#">SJZ-3.1.2</a>	<a href="#">SJZ-3.2.1</a>	<a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a>
	Ponavlja osnovne fraze i jednostavne rečenice odgovarajućom intonacijom.  Izgovara pravilno učestale fraze i kratke rečenice na osnovu audio, vizuelnog ili multimedijalnog poticaja i uz poticaj nastavnika.  Odgovara kratko na jasno postavljena pitanja zatvorenog i jednostavna pitanja otvorenog tipa ( <i>What do you like? I like/ don't like.</i> ).	Oponaša model kratkog dijaloga uz igru, vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.  Koristi nove riječi u kontekstu, poznate izraze i proste rečenice.	Koristi izraze za pozdravljanje, zahvalu i oslovljavanje osoba.

D

Pisanje i  
pismeno  
sporazumijevanje

D.3.1

**Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.**

#### [SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2](#)

Prepisuje riječi i proste rečenice koristeći znakove interpunkcije (*tačku, upitnik i uzvičnik*).

Koristi usvojeni vokabular u vođenoj interakciji uz vizuelni i/ili tekstualni poticaj.

#### KLJUČNI SADRŽAJI

U 3. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Pozdravi, Ja i moja porodica, Kuća i dom, Škola, Moja bliža okolina, Igračke, Moje tijelo i jutarnje aktivnosti, Hrana, Životinje i kućni ljubimci, Odjeća, Vrijeme, Slobodno vrijeme i Moja domovina.

Funkcionalna upotreba jezičkih struktura se odnosi na sljedeće: pozdravljanje i lično predstavljanje; upoznavanje i starosna dob; praćenje uputa i uljudno ophođenje; alfabet; brojanje predmeta i ljudi; imenovanje prostorija i osnovnog namještaja, zanimanja i prevoznih sredstava; lociranje ljudi, predmeta i životinja; opisivanje članova šire porodice, školskog pribora, odjeće, igrački (boja, veličina), životinja (dijelova tijela), jutarnjih aktivnosti; iskazivanje sposobnosti (sportske aktivnosti), vremena (puni sati); čestitanje rođendana i praznika. Leksičke strukture se odnose na afikse i antonime, a gramatičke strukture se upotrebljavaju bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi od 1-20 i Present Simple - jutarnje aktivnosti).

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### **1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:**

#### **Preporuke za realizaciju tema**

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### **Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura**

Vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom obrade i uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Potrebno je pridržavati se određenog broja riječi predviđenog za realizaciju teme na jednom času. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i ponavljanje. Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u govoru i pisanju na osnovu slušanog, veoma kratkog pročitano i pisanog sadržaja.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: *Yes. /No., What's missing, Snap, Raise your card, Stand up, Remember and say it! What's missing?*

Flashcards and word cards games: *Match the cards, Music cards*

Games with songs and chants: *Sing and respond*

Team games: *Funny race, Repetition game, Listen and touch, Board race, Guess the name*

Posters games: *Memory game, True or false?*

TPR activities: *Pass the ball, Catch and say it! Simon says.*

Dostupni programi za realizaciju online aktivnosti.

## **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:**

Engleski jezik se u nižim razredima formom i tematikom može povezati sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (ilustracija pojmova: crtanje, bojenje – slikovni rječnik), Tjelesni i zdravstveni odgoj (aktivnosti u prirodi i specifičnim uslovima, npr. *“at the swimming pool”*, sportske aktivnosti, pravilna ishrana i zdrave navike, ekološke navike (gasi svjetlo, zatvara vodu), pojmovi gore-dole, lijevo-desno, naprijed-nazad, prvi-drugi), Matematika (brojanje), Moja okolina (zanimanja, prevozna sredstva, članovi šire porodice, životinje (dijelovi tijela), iskazivanje vremena - puni sati), Informatika (edukativne igre, fotografije, audio i video zapisi, aplikacije, program za pisanje).

## **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 3. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije i učiti kako se uči.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou.

- Osnovno
- 4

Godine učenja i podučavanja predmeta: 4

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.4.1</a>	<a href="#">B.4.1</a>	<a href="#">C.4.1</a>	<a href="#">D.4.1</a>
<a href="#">A.4.2</a>	<a href="#">B.4.2</a>	<a href="#">C.4.2</a>	<a href="#">D.4.2</a>
<a href="#">A.4.3</a>	<a href="#">B.4.3</a>	<a href="#">C.4.3</a>	<a href="#">D.4.3</a>
<a href="#">A.4.4</a>	<a href="#">B.4.4</a>	<a href="#">C.4.4</a>	<a href="#">D.4.4</a>

**A**  
Slušanje i  
razumijevanje  
slušanog  
sadržaja

**A.4.1**

**Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.**

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

Prepoznaje proste rečenice pri slušanju reagujući verbalno i/ili neverbalno.

Koristi osnovne tehnike slušanja pri rješavanju različitih tipova zadataka.

Odgovara prostom rečenicom na jasno postavljena pitanja poluotvorenog i otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

**A.4.4**

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri slušanju (*link pjesmice, brojalice, ključne stavke igrice*).

**A.4.2**

**Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.**

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

Prepoznaje vokabular i jednostavne jezičke strukture pri slušanju kratkog sadržaja poznate tematike uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

Povezuje riječi i jednostavne jezičke strukture sa slikovnim/multimedijalnim prikazima ili predmetima na osnovu slušanog sadržaja.

Koristi pravilan izgovor riječi uz povremeno ponavljanje slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

**A.4.3**

**Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.**

[SJZ-1.3.1](#)

Prepoznaje osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

**B**  
Čitanje i  
razumijevanje  
pročitano  
sadržaja

**B.4.1**

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

**B.4.2**

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

**B.4.3**

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Čita riječi i proste rečenice.  
Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitanih prostih rečenica u realnom ili digitalnom okruženju (*mjesto, vrijeme, dan*).

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Čita proste izjavne i uzvične rečenice poštujući znakove interpunkcije (*tačku, zarez i uzvičnik*) i oponašajući intonaciju.  
Identifikuje značenja novog vokabulara u prostim rečenicama uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Navodi osnovna obilježja i kulturne znamenitosti vlastite zemlje na osnovu pročitanih prostih rečenica.  
Prepoznaje vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitanih prostih rečenica.  
Identifikuje praznike iz svakodnevnog života nakon pročitanih prostih rečenica uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.

**B.4.4**

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri čitanju uputa, pjesmica i veoma jednostavnih rečenica.

<p><b>C</b> Govor i usmena komunikacija</p>	<p><b>C.4.1</b> <b>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.</b></p>	<p><b>C.4.2</b> <b>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.</b></p>	<p><b>C.4.3</b> <b>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</b></p>
	<p><a href="#">SJZ-3.1.2</a> <a href="#">SJZ-3.2.1</a></p> <p>Ponavlja proste rečenice odgovarajućom intonacijom.</p> <p>Koristi jednostavan vokabular i proste rečenice pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.</p> <p>Odgovara pravilno prostom rečenicom na jasno postavljena pitanja zatvorenog i otvorenog tipa (<i>Are you from Bosnia and Herzegovina? Yes./No. Where are you from? I'm from Bosnia and Herzegovina.</i>).</p>	<p><a href="#">SJZ-3.2.1</a></p> <p>Oponaša model kratkog dijaloga uz poticaj nastavnika.</p> <p>Koristi nove izraze u kontekstu i proste rečenice poznate tematike.</p>	<p><a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a></p> <p>Koristi osnovne izraze za pozdravljanje, zahvalu, molbu, izvinjenje i oslovljavanje osoba u jednostavnom razgovoru.</p>
	<p><b>C.4.4</b> <b>Analizira ulogu medija i informacijsko- komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.</b></p>		
	<p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi.</p>		



<p>D Pisanje i pismeno sporazumijevanje</p>	<p>D.4.1 Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p>	<p>D.4.2 Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p>	<p>D.4.3 Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p>
	<p><a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a></p> <p>Prepisuje riječi i proste rečenice koristeći znakove interpunkcije (<i>tačku, uzvičnik, zarez i upitnik</i>).</p> <p>Koristi riječi i proste rečenice uz slušani i vizuelni poticaj.</p>	<p><a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a></p> <p>Piše proste rečenice poznate tematike (<i>osnovne informacije o sebi, svojoj porodici i interesovanjima</i>).</p> <p>Koristi najjednostavniji model i smjernice nastavnika pri pisanju.</p>	<p><a href="#">SJZ-4.2.3</a></p> <p>Piše proste rečenice o vlastitoj kulturi odgovarajući na pitanja.</p> <p>Koristi najjednostavnije fraze uljudnog ophođenja pri pisanju veoma kratkih cjelina (<i>Please., Thank you., Nice to meet you., i slično</i>).</p>
	<p>D.4.4 Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p><a href="#">SJZ-4.3.2</a></p> <p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju veoma jednostavnih sadržaja.</p>		

U 4. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Pozdravi, Ja i moja porodica, Škola, Kuća i dom, Moja bliža okolina, Moje tijelo, Hrana, Životinja, Svakodnevni život, Slobodno vrijeme, Zanimanja i mjesta u gradu, Vrijeme, Vremenske prilike i odjeća i Moja domovina.

Od velike važnosti je obraditi funkcionalnu upotrebu jezičkih sadržaja: pozdravljanje; predstavljanje sebe i bliskih osoba i upoznavanje drugih; imenovanje dana u sedmici, mjeseci u godini i godišnjih doba, sportova i zanimanja, obroka, hrane i pića; izražavanje osnovnih informacija o sebi, (ne)svidanja, sposobnosti kroz sportove i aktivnosti; imenovanje i opisivanje domaćih i divljih životinja, odjeće; opisivanje osoba (članovi uže i šire porodice), školskog pribora, svakodnevnih rutina, prostorija i namještaja, životinja, osnovnih raspoloženja, atmosferskog vremena, hronološkog vremena (sati – pola, četvrt) i praznika. Leksičke strukture (afiksi, antonimi, složenice i kolokacije) i gramatičke strukture su bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi do 100, veznici, prilozi, prijedlozi, pomoćni glagoli, *have got*, modalni glagol *can*, glagolska vremena (Present Simple – svakodnevne aktivnosti, imperativ i Present Continuous – trenutne aktivnosti), veliko slovo, znakovi interpunkcije i osnovni red riječi u rečenici).

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### **Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:**

#### **Preporuke za realizaciju tema**

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### **Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura**

Ključni vokabular na ovom nivou je u skladu sa proširenim temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom obrade i uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Važno je postepeno proširivati broj riječi pri realizaciji datih tema. Gramatičke i leksičke strukture se biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz postepeno usvajanje i povremeno ponavljanje. Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u govoru i pisanju na osnovu slušanog, veoma kratkog pročitanoog i pisanog sadržaja.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: *What's missing? Remembering the order*

Flashcards and word cards games: *Match the cards, Music cards*

Games with songs and chants: *Sing and respond, Sing and stand in the correct order*

Team games: *Listen and touch, Board race, Guess the name, Nought and crosses, Team quiz*

Posters games: *Peeping through a keyhole, Singing*

TPR activities: *Simonsays, I name it and you point to it*

Dostupni programi za realizaciju online aktivnosti (*Kahoot*).

### **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:**

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva sadržaje koji se povezuju sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (imenice, pridjevi), Muzička kultura (pjesmice i brojalice), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitanoog

sadržaja), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vježbanje - stomak, leđa, noge, ruke i rameni pojas - *Head, shoulders, knees and toes*, pravilna ishrana, *At the swimming pool: Dos and Don'ts u vodi i van nje*), Matematika (brojanje), Moja okolina (moja bliža okolina- zaštita okoline; međuzavisnost žive i nežive prirode – čovjek, biljke, životinje, sunce, voda, zrak, tlo; šume, rijeke; dani, mjeseci, godišnja doba), Informatika (alat za crtanje – digitalna čestitka, aplikacije, edukativne igre, slikovni rječnik).

### **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 4. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije, učiti kako se uči, kreativno-produktivne kompetencije i digitalne kompetencije.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija, samopouzdanje i samostalnost u učenju su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou. Poticanje na otvorenost u izražavanju, podizanje samopouzdanja ima za cilj kreativnog i produktivnog učenika.

Upotrebom tehnologije u nastavi učenik razvija kreativnost koja je ujedno i nezaobilazan segment obrazovnog procesa.

- Osnovno
- 5

Godine učenja i podučavanja predmeta: 5

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.5.1</a>	<a href="#">B.5.1</a>	<a href="#">C.5.1</a>	<a href="#">D.5.1</a>
<a href="#">A.5.2</a>	<a href="#">B.5.2</a>	<a href="#">C.5.2</a>	<a href="#">D.5.2</a>
<a href="#">A.5.3</a>	<a href="#">B.5.3</a>	<a href="#">C.5.3</a>	<a href="#">D.5.3</a>
<a href="#">A.5.4</a>	<a href="#">B.5.4</a>	<a href="#">C.5.4</a>	<a href="#">D.5.4</a>

**A**  
Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

**A.5.1**

**Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja.**

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

Prepoznaje proste rečenice pri slušanju reagujući verbalno i neverbalno.

Koristi osnovne tehnike slušanja pri rješavanju različitih tipova zadataka.

Odgovara prostom rečenicom na jednostavna pitanja otvorenog tipa na osnovu kratkog slušanog sadržaja.

**A.5.4**

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Koristi kratke informatičke pojmove i osnovne alate u online nastavi pri slušanju (*pjesmice, igrice*).

**A.5.2**

**Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.**

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

Identifikuje ključni vokabular i jednostavne jezičke strukture pri slušanju kratkog audio i/ili multimedijalnog sadržaja poznate tematike iz svakodnevnog života.

Koristi usvojeni vokabular povezujući riječi i jednostavne jezičke strukture na osnovu slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja poznate tematike.

Primjenjuje pravilan izgovor riječi uz ponavljanje nakon slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

**A.5.3**

**Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.**

[SJZ-1.3.1](#)

Prepoznaje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja pri slušanju kratkog teksta.

Demonstrira osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.

<p><b>B</b> Čitanje i razumijevanje pročitano­g sadržaja</p>	<p><b>B.5.1</b> Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.</p>	<p><b>B.5.2</b> Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.</p>	<p><b>B.5.3</b> Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.</p>			
<p><a href="#">SJZ-2.1.1</a> <a href="#">SJZ-2.1.2</a>      <a href="#">SJZ-2.2.1</a> <a href="#">SJZ-2.2.2</a> <a href="#">SJZ-2.2.3</a>      <a href="#">SJZ-2.3.1</a> <a href="#">SJZ-2.3.2</a></p>						
<table border="0"> <tr> <td data-bbox="462 493 787 1123"> <p>Čita kraći veoma jednostavan tekst.</p> <p>Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja poznate tematike u fizičkom/realnom ili digitalnom okruženju.</p> <p>Koristi pročitane pojmove pomoću slikovnog rječnika ili multimedijalnih alata.</p> </td> <td data-bbox="787 493 1112 1123"> <p>Čita pravilno proste rečenice poznate tematike poštujući znakove interpunkcije uz odgovarajuću intonaciju.</p> <p>Prepoznaje značenja novog vokabulara u kraćim, jednostavnim tekstovima uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p> </td> <td data-bbox="1112 493 1442 1123"> <p>Odgovara na jednostavna pitanja o obilježjima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja.</p> <p>Identifikuje osnovne vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja.</p> <p>Identifikuje državne i vjerske praznike iz svakodnevnog života na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p> </td> </tr> </table>				<p>Čita kraći veoma jednostavan tekst.</p> <p>Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja poznate tematike u fizičkom/realnom ili digitalnom okruženju.</p> <p>Koristi pročitane pojmove pomoću slikovnog rječnika ili multimedijalnih alata.</p>	<p>Čita pravilno proste rečenice poznate tematike poštujući znakove interpunkcije uz odgovarajuću intonaciju.</p> <p>Prepoznaje značenja novog vokabulara u kraćim, jednostavnim tekstovima uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p>	<p>Odgovara na jednostavna pitanja o obilježjima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja.</p> <p>Identifikuje osnovne vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja.</p> <p>Identifikuje državne i vjerske praznike iz svakodnevnog života na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p>
<p>Čita kraći veoma jednostavan tekst.</p> <p>Odgovara na jednostavna pitanja na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja poznate tematike u fizičkom/realnom ili digitalnom okruženju.</p> <p>Koristi pročitane pojmove pomoću slikovnog rječnika ili multimedijalnih alata.</p>	<p>Čita pravilno proste rečenice poznate tematike poštujući znakove interpunkcije uz odgovarajuću intonaciju.</p> <p>Prepoznaje značenja novog vokabulara u kraćim, jednostavnim tekstovima uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p>	<p>Odgovara na jednostavna pitanja o obilježjima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja.</p> <p>Identifikuje osnovne vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja.</p> <p>Identifikuje državne i vjerske praznike iz svakodnevnog života na osnovu pročitano­g kraćeg sadržaja uz vizuelni i/ili multimedijalni poticaj.</p>				
<p><b>B.5.4</b> <b>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.</b></p>						
<p>Koristi kratke informatičke pojmove i osnovne alate u online nastavi pri čitanju uputa i jednostavnih sadržaja.</p>						

C Govor i usmena komunikacija	<b>C.5.1</b> <b>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.</b>	<b>C.5.2</b> <b>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.</b>	<b>C.5.3</b> <b>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<p><a href="#">SJZ-3.1.1</a> <a href="#">SJZ-3.1.2</a></p> <p>Govori proste rečenice odgovarajućom intonacijom.</p> <p>Koristi vokabular i proste rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.</p> <p>Odgovara pravilno prostom rečenicom na jednostavna pitanja otvorenog tipa</p> <p><i>(How many brothers and sisters have you got?</i></p> <p><i>I have got a brother and two sisters.).</i></p>	<p><a href="#">SJZ-3.2.1</a></p> <p>Učestvuje u interakciji prema smjernicama uz poticaj nastavnika.</p> <p>Koristi osnovne obrasce komunikacije poznate tematike povezujući kratke cjeline sa prethodno naučenim.</p> <p>Održava kontakt očima u interakciji postavljajući sagovorniku jednostavna podpitanja.</p>	<p><a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a></p> <p>Oponaša najosnovnije obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.</p> <p>Identifikuje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.</p>
	<p><b>C.5.4</b> <b>Analizira ulogu medija i informacijsko- komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.</b></p>		
	<p>Koristi kratke informatičke pojmove i osnovne alate u online nastavi.</p>		

<p>D Pisanje i pismeno sporazumijevanje</p>	<p>D.5.1 Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p>	<p>D.5.2 Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</p>	<p>D.5.3 Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</p>
	<p><a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a></p> <p>Piše proste rečenice poštujući znakove interpunkcije i pravopisna pravila.</p> <p>Koristi vokabular poznate tematike uz povremenu upotrebu slikovnog rječnika.</p>	<p><a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a></p> <p>Piše proste rečenice o poznatoj tematici (<i>škola, sport, porodica, itd.</i>).</p> <p>Koristi jednostavan model i smjernice nastavnika pri pisanju.</p>	<p><a href="#">SJZ-4.2.3</a></p> <p>Piše proste rečenice o vlastitoj kulturi, vjerskim i državnim praznicima (<i>Nova godina, Božić, Bajram, Hanuka, Dan nezavisnosti, Dan državnosti</i>) prema modelu i smjernicama nastavnika.</p> <p>Koristi ključne fraze uljudnog ophođenja pri pisanju kraćeg i jednostavnog dijaloga prema smjernicama nastavnika.</p>
	<p>D.5.4 Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</p> <p><a href="#">SJZ-4.3.2</a></p> <p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju jednostavnih sadržaja.</p>		

U 5. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Pozdravi, Ja i moja porodica, Škola, Kuća i dom, Moja bliža okolina, Moje tijelo, Hrana, Životinje, Svakodnevni život, Slobodno vrijeme i zabava, Zanimanja i mjesta u gradu, Vrijeme, Vremenske prilike i odjeća i Moja domovina.

Od velike važnosti je obraditi funkcionalnu upotrebu jezičkih sadržaja: pozdravljanje; predstavljanje sebe i drugih osoba; imenovanje nastavnih predmeta, sportova i zanimanja, pribora za jelo, hrane i pića; izražavanje osnovnih informacija o sebi, (ne)svidanja, sposobnosti kroz sportove i aktivnosti; imenovanje i opisivanje domaćih i divljih životinja, odjeće, opisivanje osoba (članovi uže i šire porodice), školskih prostorija i namještaja, svakodnevnih rutina (dani u sedmici, hronološko vrijeme), osnovnih raspoloženja, atmosferskog vremena (godišnja doba), praznika i rođendana (mjeseci u godini).

Leksičke strukture (afiksi, antonimi, složenice i kolokacije) i gramatičke strukture bez formalnih gramatičkih uputa (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi do 100, pomoćni glagoli, *have got*, modalni glagol *can*, glagolska vremena (Present Simple i Present Continuous), veznici, prilozi i prijedlozi, veliko slovo, ključni znakovi interpunkcije i osnovni red riječi u rečenici).

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prošireni vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih sadržaja, treba kreirati pozitivnu klimu u učionici (fotografije, panoi, poster) i ponuditi širok spektar aktivnosti koje će odgovarati različitim stilovima učenja učenika. Pri realizaciji datih tema od velike važnosti je postepeno i sistematično proširivanje broja riječi i izraza. Gramatičke i leksičke strukture se i dalje biraju primjereno razvojnoj dobi učenika i u uskoj su vezi sa funkcijama i temama uz sistematično usvajanje i ponavljanje. Učenici koriste leksičke i jezičke strukture u govoru i pisanju na osnovu slušanog, kraćeg pročitano i pisanog sadržaja.

Preporuke aktivnosti za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Flashcards games: *Which is different? Categories, Remembering the order*

Flashcards and word cards games: *Match the cards, Music cards*

Games with songs and chants: *Sing and respond, Sing and stand in the correct order*

Team games: *Nought and crosses, Team quiz*

Posters games: *Memory game, Peeping through a keyhole, Singing*

TPR activities: *How many of us are there? What does the picture present?*

Dostupni programi za realizaciju online aktivnosti (*Kahoot, Quizlet, Padlet, Linoit*, itd.).

### 2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i



književnost (imenice, zamjenice, pridjevi, veliko slovo, ključni znakovi interpunkcije) i Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), a tematski povezanih sa predmetima Priroda (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni svijet), Društvo (tradicija, narodi i kulturno nasljeđe BiH), Matematika (brojevi do 100 i računanje, oblici, vrijeme, jedinice za mjeru), Informatika (internet, digitalni sadržaji, aplikacije, društvene mreže, slikovni e-rječnik, Word tekst), Kultura življenja (svakodnevni život), Muzička kultura (pjesmice, brojalice i muzički instrumenti), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitano sadržaja, crtež kao stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (sport i rekreacija – klizanje, rolanje, biciklizam; moja domovina - tradicionalne igre; sezonske zdrave namirnice).

### **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 5. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije, učiti kako se uči, kreativno-produktivne kompetencije i digitalne kompetencije.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija, samopouzdanje i samostalnost u učenju su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou. Poticanje na otvorenost u izražavanju, podizanje samopouzdanja ima za cilj kreativnog i produktivnog učenika.

Upotrebom tehnologije u nastavi učenik razvija kreativnost i inovativnost koje su imperativ savremenog odgojno-obrazovnog procesa.

- Osnovno
- 6

Godine učenja i podučavanja predmeta: 6

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.6.1</a>	<a href="#">B.6.1</a>	<a href="#">C.6.1</a>	<a href="#">D.6.1</a>
<a href="#">A.6.2</a>	<a href="#">B.6.2</a>	<a href="#">C.6.2</a>	<a href="#">D.6.2</a>
<a href="#">A.6.3</a>	<a href="#">B.6.3</a>	<a href="#">C.6.3</a>	<a href="#">D.6.3</a>
<a href="#">A.6.4</a>	<a href="#">B.6.4</a>	<a href="#">C.6.4</a>	<a href="#">D.6.4</a>
			<a href="#">D.6.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.6.1	A.6.2	A.6.3
	<b>Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.</b>	<b>Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.</b>	<b>Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	<p>Identifikuje proste rečenice pri slušanju reagujući verbalno i neverbalno.</p> <p>Povezuje osnovne informacije iz jednostavnog i kratkog slušanog sadržaja poznate tematike iz svakodnevnog života.</p> <p>Odgovara prostom rečenicom na jednostavna pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja (<i>kraći komunikacijski dijalog</i>).</p>	<p>Primjenjuje usvojeni vokabular povezujući riječi i jednostavne jezičke strukture na osnovu slušanog sadržaja poznate tematike.</p> <p>Koristi novi vokabular i jednostavne jezičke strukture pri slušanju kraćeg audio i/ili multimedijalnog teksta poznate tematike.</p> <p>Koristi pravilan izgovor novih riječi i jednostavnih jezičkih struktura kraćeg slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.</p>	<p>Identifikuje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture pri slušanju kratkog teksta.</p> <p>Koristi osnovne obrasce uljudnog ophođenja tokom i/ili nakon slušanja.</p> <p>Prepoznaje primjere prihvatanja i/ili isključivanja drugih i drugačijih u svakodnevnom kontekstu tokom ili nakon slušanja.</p>

#### A.6.4

### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi

(*link, pjesmice, kraći tekstovi*).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima kroz slušani kraći sadržaj.

#### B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja

##### B.6.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

##### B.6.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

##### B.6.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Čita kraće jednostavne tekstove poznate tematike i lektire primjerene uzrastu koristeći osnovne strategije čitanja.

Identifikuje ključne informacije iz pročitano kraćeg teksta poznate tematike, odgovarajući na pitanja.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su školska biblioteka i informacijsko-komunikacijske tehnologije, razvijajući pozitivan stav prema čitanju.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Čita pravilno kraće tekstove uz odgovarajuću intonaciju, prateći znakove interpunkcije.

Prepoznaje značenje novih jezičkih struktura u kraćim pročitanim tekstovima poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz kraćih tekstova poznate tematike, koristeći dvojezični rječnik.

Identifikuje osnovne gramatičke strukture nakon pročitano kraćeg teksta poznate tematike.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Odgovara na pitanja o obilježjima, običajima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitano kratkog teksta.

Identifikuje vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano kratkog sadržaja.

Navodi osnovne činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano kratkog sadržaja i vizuelnog i/ili multimedijalnog poticaja.

#### B.6.4

### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi pri čitanju (*kraći tekstovi, kvizovi*).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima kroz pročitani kraći sadržaj.

C Govor i usmena komunikacija	C.6.1 <b>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.</b>	C.6.2 <b>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.</b>	C.6.3 <b>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<p><a href="#">SJZ-3.1.1</a> <a href="#">SJZ-3.1.2</a></p> <p>Govori proste rečenice odgovarajućom intonacijom.</p> <p>Koristi novi vokabular i proste rečenice poznate tematike na osnovu modela u realnom ili digitalnom okruženju.</p> <p>Odgovara pravilno prostom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.</p>	<p><a href="#">SJZ-3.2.1</a></p> <p>Učestvuje u kraćem razgovoru prema smjernicama uz poticaj nastavnika.</p> <p>Koristi jednostavne obrasce komunikacije poznate tematike povezujući kraće cjeline sa prethodno naučenim.</p> <p>Održava kontakt očima u interakciji postavljajući sagovorniku jednostavna podpitanja.</p>	<p><a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a></p> <p>Oponaša osnovne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.</p> <p>Identifikuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.</p>
	<p><b>C.6.4</b></p> <p><b>Analizira ulogu medija i informacijsko- komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti</b></p>		
	<p>Koristi informatičke alate u online nastavi (<i>link, kvizovi</i>).</p> <p>Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima.</p>		

D Pisanje i pismeno sporazumijevanje	D.6.1 <b>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</b>	D.6.2 <b>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</b>	D.6.3 <b>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</b>
	<a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a>	<a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a>	<a href="#">SJZ-4.2.3</a>
	<p>Piše kraće jednostavne tekstove poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p> <p>Koristi dvojezični rječnik prepoznavajući svrhu upotrebe.</p>	<p>Piše kraće tekstove/sadržaje poznate tematike koristeći jednostavne forme (<i>e-mail</i>, <i>projekti</i>).</p> <p>Opisuje ljude i događaje iz svakodnevnog života kroz kratke sadržaje prema smjernicama nastavnika.</p>	<p>Piše kraće sadržaje/tekstove koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja na osnovu smjernica nastavnika.</p> <p>Koristi najjednostavnije obrasce uljudnog ophođenja pri pisanju kraćeg sastava o svakodnevnom životu.</p>
D.6.4 <b>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</b>	D.6.5 <b>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</b>		
<a href="#">SJZ-4.2.2</a>	<a href="#">SJZ-4.3.2</a>		
<p>Identifikuje glavne likove u pročitanoj kraćoj lektiri.</p> <p>Odgovara na jednostavna pitanja o pročitanoj lektiri.</p>	<p>Koristi osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju i uređivanju kraćih sadržaja.</p>		

U 6. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su:

Obrazovanje, Sport i zdravlje, Priroda i ekologija, Nauka i tehnologija, Umjetnost, Slobodno vrijeme i zabava, Kultura, tradicija i običaji drugih naroda i Moja domovina.

Funkcionalna upotreba jezičkih sadržaja se odnosi na sljedeće: predstavljanje sebe i drugih, interkulturalnih razlika uvažavajući različitosti i uljudno ophođenje u svakodnevnom životu;

opisivanje i/ili poređenje ljudi (fizički izgled), mjesta, školskih obaveza (raspored časova, školski pribor), slobodnih aktivnosti, zdravih životnih navika, vremenskih promjena, životinja i ugroženih životinjskih vrsta, interesovanja i hobija, kupovine, običaja određenih praznika i festivala, osnovnih obilježja grada, prirodnog bogatstva i ljepota domovine, sunčevog sistema;

prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja; planiranje budućnosti; izražavanje stavova (ne)slaganja i osjećaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi, sinonimi, homofoni, homografi, složenice, kolokacije i idiomi) i gramatičke strukture (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi, pomoćni, modalni i višestani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, buduće vrijeme sa will i going to, imperativ), veznici, priloz i prijedlozi, veliko slovo i ključni znakovi interpunkcije i vremenske rečenice).

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme na ovom nivou se postepeno proširuju, primjerene su uzrastu, jezičkom razvoju i interesovanjima učenika. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Vokabular na ovom nivou je u skladu sa temama koje se obrađuju s ciljem funkcionalnije upotrebe. Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih struktura, potrebno je poticati aktivni angažman učenika, stvoriti bogato okruženje riječima i izrazima u učionici (panoi, posteri, oblaci s riječima) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik koristiti ove strukture kako bi postale dio produktivnog i svakodnevnog vokabulara. Osim ključnih riječi usko vezanih za tematiku, učenici postepeno usvajaju i ponavljaju leksičke strukture prilagođene njihovom jezičkom i kognitivnom razvoju vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Gramatičke strukture učenici usvajaju prema modelu, odnosno uočavaju obrasce u okviru pročitano ili slušanog teksta, koje potom koriste u govoru i pisanju.

#### Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u šestom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR Starter & A1) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima (PenguinReaders, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, Cambridge Readers idr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura i kreiranju vlastitih stavova.

Preporučeni naslovi lektira za 6. razred su:

*Gulliver's Travels*, Jonathan Swift, Macmillan Readers.

*Little Princess*, Frances Hodgson Burnett, Oxford Bookworms Library.

*Twenty Thousand Leagues Under the Sea*, Jules Verne, Pearson English Readers.

*The Battle of Newton Road*, Leslie Dunkling, Pearson English Reader.

*Hachiko: Japan's Most Faithful Dog*, Oxford Bookworms Library.

## 2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (e-mail, pismo, projekti, skraćena djela svjetskih klasika, npr. Jules Verne, Jonathan Swift; praznici), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika) i tematski sa predmetima Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, zagađenje, recikliranje), Geografija (planine, gradovi, kosmos, sunčev sistem, vrijeme i klimatske promjene, ugrožene vrste), Historija (računanje vremena i hronologija događaja; kulturno-historijsko nasljeđe BiH), Muzička kultura (muzika kao stimulus), Likovna kultura (ilustriranje sadržaja; djelo kao vizuelni stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (hip-hop, moderni i latinoamerički plesovi - poveznica i sa temom Umjetnost; ponašanje na snijegu i skijalištu: ski oprema - odijelo, kapa, kaciga, rukavice, panceriće, skije i štapovi; zdrave navike), Informatika (pretraživanje na internetu; strip, digitalni crtež, čestitka; Word – e-mail; programi *Kahoot*, *Quizlet*, *Padlet*, *Linoit*, itd.), Matematika (godine i datumi, tabele, piktogrami, dijagrami, razlomci, jedinice za mjerenje).

## 3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika: jezičko-komunikacijska kompetencija, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, poduzetnička kompetencija, interkulturalna kompetencija, digitalna kompetencija i kreativno-produktivna kompetencija.

U 6. razredu poseban akcenat je na razvijanju **jezičko-komunikacijske kompetencije, učiti kako se uči, kreativno-produktivne kompetencije, interkulturalne kompetencije i digitalne kompetencije.**

Kompetencijski pristup omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku.

Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija, samopouzdanje i samostalnost u učenju su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom na ovom nivou. Poticanje na otvorenost u izražavanju, podizanje samopouzdanja ima za cilj kreativnog i produktivnog učenika. Izražavanje vlastitog mišljenja, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika. Upotrebom tehnologije u nastavi učenik razvija kreativnost i inovativnost koje su imperativ savremenog obrazovnog procesa.

- Osnovno
- 7

Godine učenja i podučavanja predmeta: 7

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.7.1</a>	<a href="#">B.7.1</a>	<a href="#">C.7.1</a>	<a href="#">D.7.1</a>
<a href="#">A.7.2</a>	<a href="#">B.7.2</a>	<a href="#">C.7.2</a>	<a href="#">D.7.2</a>
<a href="#">A.7.3</a>	<a href="#">B.7.3</a>	<a href="#">C.7.3</a>	<a href="#">D.7.3</a>
<a href="#">A.7.4</a>	<a href="#">B.7.4</a>	<a href="#">C.7.4</a>	<a href="#">D.7.4</a>
			<a href="#">D.7.5</a>

**A**  
Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja

**A.7.1**  
Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.

**A.7.2**  
Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.

**A.7.3**  
Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.

[SJZ-1.1.1](#) [SJZ-1.1.2](#)

Identifikuje osnovne informacije iz kraćeg sadržaja poznate tematike reagujući verbalno i/ ili neverbalno.

Povezuje više ključnih informacija iz kraćeg slušanog sadržaja poznate tematike iz svakodnevnog života.

Odgovara prosto-proširenom rečenicom na pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.

[SJZ-1.2.1](#) [SJZ-1.2.2](#)

Primjenjuje prošireni vokabular i jednostavne jezičke strukture u kontekstu svakodnevnog života tokom i nakon slušanja.

Identifikuje osnovne gramatičke strukture tokom ili nakon slušanja kratkog audio i/ili multimedijalnog teksta iz svakodnevnog života.

Koristi pravilan izgovor novih riječi i jezičkih struktura kratkog slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.

[SJZ-1.3.1](#)

Povezuje osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture pri slušanju kratkog teksta.

Koristi osnovne obrasce sporazumijevanja u simuliranim interkulturalnim susretima tokom ili nakon slušanja prepoznajući povezanost jezika i kulture.

Koristi pojašnjenja nastavnika, otvoreno i radozvalo reagujući na strane i nerazumljive sadržaje tokom slušanja.

Identifikuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim kontekstima slušanja u svakodnevnom životu.



#### A.7.4

### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Koristi informatičke alate u online nastavi (*link, kratki tekstovi*).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima kroz slušani sadržaj.

#### B

### Čitanje i razumijevanje pročitanoog sadržaja

#### B.7.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

#### B.7.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

#### B.7.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Čita kratke tekstove poznate tematike i lektire primjerene uzrastu, koristeći osnovne strategije čitanja.

Koristi ključne informacije iz pročitanoog kratkog teksta poznate tematike.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su informacijsko-komunikacijske tehnologije i školsku biblioteku, razvijajući pozitivan stav prema čitanju.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Čita pravilno kratke tekstove uz odgovarajuću intonaciju, prateći znakove interpunkcije.

Identifikuje značenje novih jezičkih struktura u kratkim pročitanim tekstovima poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz kratkih tekstova poznate tematike, koristeći dvojezični rječnik.

Identifikuje osnovne gramatičke strukture nakon pročitanoog kratkog teksta poznate tematike.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Koristi činjenice o obilježjima, običajima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitanoog kratkog teksta.

Navodi vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitanoog kratkog teksta.

Identifikuje osnovne činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitanoog kratkog sadržaja i vizuelnog i/ili multimedijalnog poticaja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, razvijajući pozitivan stav prema humanističkim vrijednostima.

#### B.7.4

##### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Koristi informatičke alate u online nastavi pri čitanju kratkog teksta (*kvizovi, prezentacije*).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima na osnovu pročitanih kratkih tekstova (*reklamni poster, strip, animirani film ili*

*multimedijalni sadržaj*).

#### C Govor i usmena komunikacija

##### C.7.1

**Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.**

##### C.7.2

**Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.**

##### C.7.3

**Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.**

##### [SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

Preporučava kraće tekstove odgovarajućom intonacijom.

Koristi novi vokabular i prosto-proširene rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno prosto-proširenom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.

##### [SJZ-3.2.1](#)

Vodi kratki razgovor o poznatoj tematici prema utvrđenim smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi osnovne obrasce komunikacije povezujući kraće cjeline sa prethodno naučenim.

Održava kontakt očima u interakciji postavljajući sagovorniku više podpitanja.

##### [SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

Oponaša ključne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Identifikuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

#### C.7.4

##### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.**

Koristi informatičke alate u online nastavi (*link, kvizovi, prezentacije*).

Identifikuje ključne poruke u različitim medijskim formatima.

D Pisanje i pismeno sporazumijevanje	D.7.1 <b>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</b>	D.7.2 <b>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</b>	D.7.3 <b>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</b>
	<a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a>  Piše kratke tekstove poznate tematike poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.  Koristi dvojezični rječnik u svrhu obogaćivanja vokabulara.	<a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a>  Piše kratke tekstove poznate tematike koristeći jednostavne forme ( <i>e-mail</i> , <i>projekti</i> ).  Koristi jednostavne strategije kreativnog i vođenog pisanja opisujući ljude, sadašnje i prošle događaje.	<a href="#">SJZ-4.2.3</a>  Piše kratke sadržaje/tekstove prema smjernicama nastavnika, koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja.  Koristi jednostavne obrasce uljudnog ophođenja pri pisanju kratkog sastava o svakodnevnom životu, prošlim događajima i digitalnom okruženju.
	D.7.4 <b>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</b>	D.7.5 <b>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</b>	
	<a href="#">SJZ-4.2.2</a>  Identifikuje glavne i sporedne likove u pročitanoj lektiri.  Odgovara na pitanja o pročitanoj lektiri.  Piše hronološki redoslijed događaja u pročitanoj lektiri na osnovu ponuđenog slikovnog poticaja.	<a href="#">SJZ-4.3.2</a>  Primjenjuje osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju, uređivanju kratkih sadržaja ( <i>e-mail</i> , <i>prezentacije</i> ).	

## KLJUČNI SADRŽAJI

U 7. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (dom, porodični odnosi, prijateljstvo), Obrazovanje (obrazovni sistem u BiH), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, zdrava ishrana i zdrav način života, vrste sportova), Priroda i ekologija (ugrožene životinjske vrste i očuvanje okoliša), Nauka i tehnologija (digitalni alati), Umjetnost (muzika, moda, film i književnost), Medijska kultura (društvene mreže i virtualni svijet), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja, putovanja), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture i običaji zemalja svijeta, praznici), Moja domovina (kultura, običaji, praznici).

Od velike važnosti je obraditi funkcionalnu upotrebu jezičkih sadržaja predstavljanje sebe i drugih; imenovanje, opisivanje i poređenje predmeta, pojava i koncepata; tumačenje činjenica i značenja, te analiziranje navedenih sadržaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi i sinonimi, homofoni i homografi, složenice, kolokacije i idiomi); i gramatičke strukture (imenice, zamjenice, pridjevi, determinatori, brojevi, pomoćni, modalni i višestani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, buduće vrijeme sa will, going to i Present Continuous), veznici, priloz i prijedlozi, ključni znakovi interpunkcije, te kondicionalne (nulti i prvi tip) i vremenske rečenice).

## PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu, te ih je moguće i dalje proširivati, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovim jezičkim razvojem i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prilikom uvježbavanja leksičkih i gramatičkih struktura potrebno je **poticati aktivni angažman učenika**, aktivirati osnovne strategije učenja, stvoriti bogato okruženje riječima i izrazima u učionici (panoi, poster, mape uma) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik aktivno koristiti te jezičke i gramatičke strukture. Osim ključnih riječi usko vezanih za tematiku, učenici postepeno usvajaju i ponavljaju leksičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Na osnovu slušanog ili pročitano teksta, kojeg učenici kasnije koriste u govoru i pisanju, gramatičke strukture se usvajaju prema obrascu. Leksičke i gramatičke strukture se podučavaju u kombinaciji. Preporučeni pristupi u realizaciji ishoda kroz ključne sadržaje, smjernice i korelaciju su: komunikacijski pristup, kooperativno učenje, projektno učenje i učenje utemeljeno na zadatku.

#### Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u sedmom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR A2) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima u printanoj i/ili digitalnoj formi (Penguin Readers, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, i dr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika i interesovanju učenika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura, kreiranju vlastitog stava, te razumijevanja sebe i drugih. Rad na lektiri pozitivno utiče na realizaciju vannastavnih aktivnosti kao što su školske predstave, školski klub čitalaca, i uspostavljanje i online biblioteke učenika.

Preporučeni naslovi lektira za 7. razred su:

*The Lost World*, Sir Arthur Conan Doyle, Oxford University Press.

*Amelia Earhart*, Janre Hardy-Gould, Oxford Bookworms Library.

*Superbird*, Brian Tomlinson, Cambridge English Readers.

*Billy Elliot*, Melvyn Burgess, Pearson Readers.

*Dr Jekyll and Mr Hyde*, Robert Louis Stevenson, Global ELT.

*Wonder*, R.J. Palacio, Penguin Readers.

## **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:**

Horizontalno umrežavanje u višim razredima iz oblasti slušanja, čitanja, govora i pisanja podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (e-mail, pismo, prezentacija, lektire i skraćena djela svjetskih klasika), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), Fizika (mjerne jedinice; vrijeme, temperatura, masa, površina, zapremina), Biologija (zaštita okoliša, ugrožene vrste u BiH, biološka otkrića – nauka; zdravlje i mjere prevencije bolesti), Hemija (voda, zagađenje), Geografija (zemlje, narodi i ličnosti Evrope, kolonijalna osvajanja, turizam), Historija (BiH, Evropa i svijet u srednjem vijeku), Matematika (decimalni brojevi, pridjevi za količinu, procenat; oblici: pravougaonik, kvadrat, romb, trapez, deltoid), Muzička kultura (pjesme i muzički žanrovi), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitano sadržaja, umjetnička djela kao vizuelni stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (ekipni i pojedinačni sportovi; planinarenje, orijentacija, piramida pravilne ishrane), Informatika (audio-video digitalni zapisi, dvojezični e-rječnik, e-mail, dnevnik, crtež, čestitka, prezentacija, strip; programi *Kahoot*, *Quizlet*, *Padlet* itd.) kao i sadržajima Odjeljenjske zajednice (lični razvoj, porodica, međuljudski odnosi, doprinos lokalnoj zajednici).

## **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

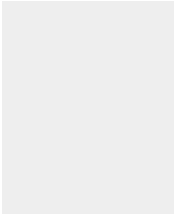

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.



**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

- Osnovno
- 8

Godine učenja i podučavanja predmeta: 8

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.8.1</a>	<a href="#">B.8.1</a>	<a href="#">C.8.1</a>	<a href="#">D.8.1</a>
<a href="#">A.8.2</a>	<a href="#">B.8.2</a>	<a href="#">C.8.2</a>	<a href="#">D.8.2</a>
<a href="#">A.8.3</a>	<a href="#">B.8.3</a>	<a href="#">C.8.3</a>	<a href="#">D.8.3</a>
<a href="#">A.8.4</a>	<a href="#">B.8.4</a>	<a href="#">C.8.4</a>	<a href="#">D.8.4</a>
			<a href="#">D.8.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.8.1 Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.	A.8.2 Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.	A.8.3 Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	<p>Povezuje osnovne informacije iz kratkog sadržaja poznate tematike reagujući verbalno i neverbalno.</p> <p>Koristi osnovne informacije iz kratkog slušanog sadržaja poznate tematike.</p> <p>Odgovara prosto-proširenom rečenicom na složenija pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.</p>	<p>Koristi prošireni vokabular i složenije jezičke strukture u kontekstu svakodnevnog života.</p> <p>Koristi osnovne leksičke i složenije gramatičke strukture tokom ili nakon slušanja kratkog audioi/ili multimedijalnog teksta iz svakodnevnog života.</p> <p>Koristi pravilan izgovor novih riječi i složenijih jezičkih struktura kratkog slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.</p>	<p>Koristi osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja/drugih kultura i vlastite kulture pri slušanju kratkog teksta.</p> <p>Koristi obrasce sporazumijevanja u simuliranim interkulturalnim susretima tokom ili nakon slušanja prepoznajući povezanost jezika i kulture.</p> <p>Koristi pojašnjenja nastavnika, reagujući na strane i nerazumljive sadržaje tokom slušanja.</p> <p>Koristi konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim kontekstima slušanja u svakodnevnom životu.</p>

#### A.8.4

#### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Prezentuje kratke sadržaje poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi tokom i nakon slušanja.

Koristi ključne pojmove u različitim medijskim formatima kroz slušani sadržaj.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon slušanog sadržaja.

#### B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja

##### B.8.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko-komunikacijske tehnologije.

##### B.8.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

##### B.8.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Čita tekstove srednje dužine poznate tematike i lektire primjerene uzrastu, koristeći osnovne strategije čitanja.

Tumači cjeloviti tekst i specifične informacije iz pročitano teksta poznate tematike.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su informacijsko-komunikacijske tehnologije i školsku/gradsku biblioteku, razvijajući pozitivan stav prema čitanju.

Odgovara na pitanja preispitujući vlastito razumijevanje pročitano teksta.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Čita pravilno tekstove srednje dužine uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, prateći znakove interpunkcije.

Identifikuje značenje novih jezičkih struktura u pročitanim tekstovima srednje dužine poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz tekstova srednje dužine poznate tematike, koristeći dvojezični rječnik.

Koristi osnovne gramatičke strukture nakon pročitano kratkog teksta poznate tematike.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Upoređuje sličnosti i različitosti o obilježjima, običajima i kulturnim znamenitostima vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitano teksta srednje dužine.

Tumači vrijednosti prijateljstva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano teksta srednje dužine.

Koristi osnovne činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano teksta srednje dužine i vizuelnog i/ili multimedijalnog poticaja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, razvijajući pozitivan stav prema humanističkim i društvenim vrijednostima.



#### B.8.4

##### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Prezentuje različite sadržaje poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi na osnovu pročitano g teksta srednje dužine.

Koristi ključne pojmove u različitim medijskim formatima na osnovu pročitanih tekstova srednjedužine (*Problem page, help-lines, cyber bullying*).

Prepoznaje prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon čitanja.

#### C Govor i usmena komunikacija

##### C.8.1

**Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.**

##### C.8.2

**Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.**

##### C.8.3

**Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.**

##### [SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

Prepričava kratke tekstove odgovarajućom intonacijom.

Koristi novi vokabular i složenije rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu predloženog modela u realnom ili digitalnom okruženju.

Odgovara pravilno složenijom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.

##### [SJZ-3.2.1](#)

Kreira razgovor srednje dužine prema utvrđenim smjernicama uz poticaj nastavnika.

Koristi obrasce komunikacije poznate tematike povezujući cjeline srednje dužine sa prethodno naučenim.

##### [SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

Demonstrira ključne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.

Povezuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.

#### C.8.4

##### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.**

Prezentuje kratke sadržaje poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi.

Koristi ključne pojmove u različitim medijskim formatima.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima.

D Pisanje i pismeno sporazumijevanje	<b>D.8.1</b>	<b>D.8.2</b>	<b>D.8.3</b>
	<b>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</b>	<b>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</b>	<b>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</b>
	<a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a>	<a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a>	<a href="#">SJZ-4.2.3</a>
	Piše tekstove srednje dužine poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.  Koristi dvojezični rječnik u svrhu obogaćivanja vokabulara.	Piše tekstove poznate tematike koristeći različite forme pri pisanju ( <i>formalni/neformalni e-mail, projekti, dnevnik, blogovi</i> ).  Koristi različite strategije i tehnike kreativnog i vođenog pisanja opisujući ljude, događaje, doživljaje i legende ( <i>King Arthur</i> ).	Piše sadržaje/tekstove srednje dužine koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja na osnovu smjernica nastavnika.  Koristi obrasce uljudnog ophođenja u pisanju sastava srednje dužine o sadašnjim, prošlim i budućim događajima i digitalnom okruženju.
	<b>D.8.4</b>	<b>D.8.5</b>	
	<b>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</b>	<b>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</b>	
	<a href="#">SJZ-4.2.2</a>	<a href="#">SJZ-4.3.2</a>	
	Identifikuje glavne, sporedne likove, mjesto i vrijeme dešavanja u pročitanoj lektiri.  Tumači sadržaje iz lektire odgovarajući na pitanja.  Piše hronološki redosljed događaja u pročitanoj lektiri.	Primjenjuje osnovne informatičke alate u online nastavi pri pisanju, uređivanju i kreiranju kratkih sadržaja ( <i>e-mail, prezentacije</i> ).	

U 8. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (odnosi unutar porodice, prijateljstvo, problemi mladih, prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje), Obrazovanje (obrazovni sistem u BiH, obrazovni sistemi u UK i SAD), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, zdrava ishrana i način života, bolesti, vrste sportova), Priroda i ekologija (ugrožene životinjske vrste i očuvanje okoliša, klimatske promjene), Nauka i tehnologija (izumi i poznati domaći i svjetski naučnici), Umjetnost (muzika, moda, film i književnost, likovna umjetnost), Medijska kultura (digitalni mediji, društvene mreže), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja, putovanja, kupovina), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture i običaji zemalja svijeta, praznici i legende) i Moja domovina (kultura, običaji, praznici, poznate ličnosti).

Funkcionalna upotreba jezičkih sadržaja se odnosi na: predstavljanje sebe i drugih; imenovanje zdravstvenih problema; opisivanje karakternih osobina, prirodnog bogatstva, kulturno-historijskih spomenika i poznatih ličnosti; poređenje mjesta, modnih trendova i obrazovnih sistema; preporučavanje sadašnjih i prošlih događaja i planiranje budućnosti; tumačenje obilježja kultura anglofonih zemalja te analiziranje navedenih sadržaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi, homofoni i homografi, složenice, kolokaciji idiomi); i gramatičke strukture (imenice, zamjenice, pridjevi i determinatori, brojevi, pomoćni, modalni i višestani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, buduće vrijeme sa will, going to i Present Continuous), question tags, pasiv, gerund i infinitiv, prilozni, prijedlozi i veznici, ključni znakovi interpunkcije i veliko slovo, kondicionalne (nulti i prvi tip) i vremenske rečenice, te direktni i indirektni govor u sadašnjem vremenu).

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu, te ih je moguće i dalje proširivati, modernizovati i prilagođavati u praksi, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovim jezičkim razvojem i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prilikom uvježbavanja i upotrebe leksičkih i gramatičkih struktura potrebno je **poticati aktivni angažman učenika**, aktivirati različite strategije učenja, stvoriti bogato okruženje u učionici (panoi, poster, mape uma) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik koristiti te jezičke i gramatičke strukture kako bi postale dio svakodnevnog izražavanja. Učenici postepeno usvajaju i ponavljaju leksičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Gramatičke strukture učenici usvajaju prema modelu, odnosno uočavaju obrasce u okviru pročitano ili slušano teksta koje potom koriste u govoru i pisanju. Leksičke i gramatičke strukture se podučavaju u internoj ili međusobnoj kombinaciji, u zavisnosti od definisanih funkcija povezanih sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Preporučeni pristupi u realizaciji ishoda kroz ključne sadržaje, smjernice i korelaciju su: komunikacijski pristup, kooperativno učenje, projektno učenje i učenje utemeljeno na zadatku.

#### Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u osmom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR A2+) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima u printanoj i/ili digitalnoj formi (Penguin Readers, Oxford Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, Cambridge Readers i dr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika i interesovanju učenika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura, obradi preporučenih tema, razvijanju kritičkog mišljenja, te razumijevanju sebe i

drugih. Rad na lektiri pozitivno utiče na realizaciju vannastavnih aktivnosti kao što su školske predstave, školski klub čitalaca, i uspostavljanje i online biblioteke učenika.

Preporučeni naslovi lektira za 8. razred su:

*King Lear*, William Shakespeare, Penguin Readers.

*Romeo and Juliet*, William Shakespeare, Penguin Readers.

*Secret Garden*, Frances Hodgson Burnett, Oxford Bookworms Library.

*Northanger Abbey*, Jane Austen, Macmillan Readers.

*Grace Darling*, Tim Vicary, Oxford Bookworms Library.

## **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:**

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (lektire i skraćena djela svjetskih klasika, npr. Jane Austen, Charles Dickens), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), i tematikom sa predmetima Fizika (pojave u prirodi, štednja energije), Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, živi svijet i uloga čovjeka), Hemija (voda, zagađenje), Geografija (vanevropske zemlje, narodi, kretanje, turizam), Historija (izumi i poznati domaći i svjetski naučnici, nastanak SAD-a, BiH u vrijeme Austro-Ugarske), Matematika (računske operacije), Muzička kultura (pjesme i muzički žanrovi), Likovna kultura (ilustriranje slušanog ili pročitano sadržaja), Tjelesni i zdravstveni odgoj (sport i rekreacija, nasilje u sportu; zdrava ishrana, zaštita od nesreća), Informatika (digitalni sadržaji, e-mail, blog, esej, strip, prednosti i nedostaci IKT-a; programi za realizaciju online aktivnosti *Kahoot*, *Quizlet*, *Padlet*, *Linoit* itd.).

## **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu

razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

- Osnovno
- 9

Godine učenja i podučavanja predmeta: 9

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.9.1</a>	<a href="#">B.9.1</a>	<a href="#">C.9.1</a>	<a href="#">D.9.1</a>
<a href="#">A.9.2</a>	<a href="#">B.9.2</a>	<a href="#">C.9.2</a>	<a href="#">D.9.2</a>
<a href="#">A.9.3</a>	<a href="#">B.9.3</a>	<a href="#">C.9.3</a>	<a href="#">D.9.3</a>
<a href="#">A.9.4</a>	<a href="#">B.9.4</a>	<a href="#">C.9.4</a>	<a href="#">D.9.4</a>
			<a href="#">D.9.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.9.1 Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.	A.9.2 Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.	A.9.3 Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	<p>Navodi ključne informacije iz sadržaja poznate tematike reagujući verbalno i neverbalno.</p> <p>Primjenjuje ključne informacije iz slušanog sadržaja poznate tematike.</p> <p>Odgovara prosto-proširenom rečenicom na složenija pitanja otvorenog tipa na osnovu slušanog sadržaja.</p>	<p>Koristi prošireni vokabular i složenije jezičke strukture poštujući fonetske zakonitosti u kontekstu svakodnevnog života.</p> <p>Koristi složenije leksičke i gramatičke strukture tokom ili nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta audio i/ili multimedijalnog teksta iz svakodnevnog života.</p> <p>Primjenjuje pravilan izgovor riječi i složenijih jezičkih struktura kratkog slušanog audio i/ili multimedijalnog sadržaja.</p>	<p>Koristi osnovne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja/drugih kultura i vlastite kulture pri slušanju teksta srednje dužine.</p> <p>Koristi obrasce sporazumijevanja u simuliranim interkulturalnim susretima tokom ili nakon slušanja tumačeći povezanost jezika i kulture.</p> <p>Rješava samostalno strane i nerazumljive sadržaje tokom slušanja pronalazeći ispravna i konstruktivna rješenja na osnovu konteksta.</p> <p>Primjenjuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim kontekstima slušanja u svakodnevnom životu.</p>

#### A.9.4

##### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Prezentuje sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi tokom i nakon slušanja.

Tumači pojmove u različitim medijskim formatima kroz slušani sadržaj.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon slušanja.

**B**  
Čitanje i  
razumijevanje  
pročitano  
sadržaja

#### B.9.1

**Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.**

[SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

#### B.9.2

**Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.**

[SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

#### B.9.3

**Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.**

[SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Čita različite tekstove poznate tematike i lektire primjerene uzrastu, koristeći osnovne strategije čitanja.

Analizira prema smjernicama ključne informacije i bitne detalje iz različitih tekstova i izvora.

Koristi različite izvore za čitanje kao što su informacijsko-komunikacijske tehnologije i školsku/gradsku biblioteku, pokazujući pozitivan stav prema čitanju.

Odgovara na pitanja preispitujući vlastito razumijevanje pročitano­g teksta.

Čita pravilno različite tekstove poznate tematike uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Tumači značenja novih jezičkih struktura u pročitanim tekstovima srednje dužine poznate tematike.

Obogaćuje vokabular novim riječima iz različitih tekstova srednje dužine poznate tematike, koristeći jednojezični i dvojezični rječnik.

Koristi osnovne gramatičke strukture i zakonitosti nakon pročitano­g kratkog teksta poznate tematike.

Diskutuje o sličnostima i različitostima obilježja, običaja i kulturnih znamenitosti vlastite zemlje i zemalja engleskog govornog područja na osnovu pročitano­g teksta srednje dužine.

Analizira vrijednosti prijateljstva iz više perspektiva, uvažavajući drugog/drugačijeg na osnovu pročitano­g teksta srednje dužine.

Primjenjuje u interakciji činjenice o državnim i vjerskim praznicima na osnovu pročitano­g teksta i/ili multimedijalnog poticaja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura, razvijajući pozitivan stav prema humanističkim, društvenim i etičkim vrijednostima.

Kreira vlastiti stav prema vlastitoj i drugim kulturama na osnovu pročitano­g teksta srednje dužine.

#### **B.9.4**

##### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Prezentuje sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi na osnovu pročitano­g teksta.

Tumači pojmove u različitim medijskim formatima kroz pročitani sadržaj srednje dužine.

Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-

komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima tokom i nakon čitanja.



C Govor i usmena komunikacija	<b>C.9.1</b> <b>Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.</b>	<b>C.9.2</b> <b>Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.</b>	<b>C.9.3</b> <b>Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<a href="#">SJZ-3.1.1</a> <a href="#">SJZ-3.1.2</a>  Prepričava tekstove srednje dužine odgovarajućom intonacijom.  Koristi novi vokabular i složene rečenice poznate tematike pri govoru na osnovu modela u realnom ili digitalnom okruženju.  Odgovara pravilno složenom rečenicom na pitanja otvorenog tipa.	<a href="#">SJZ-3.2.1</a>  Kreira razgovor srednje dužine o svakodnevnim temama prema utvrđenim smjernicama uz poticaj nastavnika.  Koristi obrasce komunikacije svakodnevne tematike povezujući cjeline srednje dužine sa prethodno naučenim.	<a href="#">SJZ-3.3.1</a> <a href="#">SJZ-3.3.2</a>  Primjenjuje ključne obrasce uljudnog ophođenja prihvatajući različitosti između sebe i drugih/drugačijih.  Povezuje ključne činjenice i obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja u realnom ili digitalnom okruženju.  Primjenjuje u relevantnom kontekstu osnovne kulturne sličnosti/različitosti u kratkom razgovoru.
	<b>C.9.4</b> <b>Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.</b>		
	Prezentuje sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi.  Tumači pojmove u različitim medijskim formatima.  Navodi prednosti/nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije o odnosima među vršnjacima.		

<p><b>D</b></p> <p><b>Pisanje i pismeno sporazumijevanje</b></p>	<p><b>D.9.1</b></p> <p><b>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</b></p>	<p><b>D.9.2</b></p> <p><b>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</b></p>	<p><b>D.9.3</b></p> <p><b>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</b></p>
<p><a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a></p> <p>Piše različite tekstove poznate tematike poštujući znakove interpunkcije, pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</p> <p>Koristi jednojezični i dvojezični rječnik prepoznavajući svrhu upotrebe pri pisanju.</p>		<p><a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a> <a href="#">SJZ-4.2.3</a></p> <p>Piše različite vrste tekstova poznate tematike koristeći različite forme pri pisanju (<i>formalni/neformalni e-mail, projekti, blogovi, osnovna forma eseja</i>).</p> <p>Koristi različite strategije i tehnike kreativnog i vođenog pisanja opisujući događaje i likove iz prošlosti.</p> <p>Piše različite sadržaje/tekstove koristeći osnovne činjenice i obilježja vlastite kulture i kulture zemalja engleskog govornog područja.</p> <p>Primjenjuje obrasce uljudnog ophođenja pri pisanju sastava srednje dužine o sadašnjim, prošlim i budućim događajima i digitalnom okruženju.</p> <p>Identifikuje likove i važne događaje u pročitanoj lektiri.</p>	
<p><b>D.9.4</b></p> <p><b>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</b></p>		<p><b>D.9.5</b></p> <p><b>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</b></p>	
<p><a href="#">SJZ-4.2.2</a></p> <p>Tumači sadržaje iz lektire kritički promišljajući i povezujući ih sa svakodnevnim životom.</p> <p>Piše kratak opis glavnih likova i kratak osvrt na važne događaje u pročitanoj djelu na osnovu ponuđenog modela i uz poticaj nastavnika.</p>		<p><a href="#">SJZ-4.3.2</a></p> <p>Kreira sadržaje srednje dužine poznate tematike koristeći informatičke alate u online nastavi (<i>web stranica, blog</i>).</p>	

U 9. razredu se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (porodični odnosi i generacijski jaz, prijateljstvo, problemi mladih u savremenom svijetu i odrastanje), Obrazovanje (obrazovni sistem u BiH, poređenje obrazovnih sistema), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, zdrava ishrana i način života, bolesti savremenog doba, vrste sportova), Priroda i ekologija (ugrožene životinjske vrste i očuvanje okoliša, klimatske promjene), Nauka i tehnologija (grane nauke, izumi i poznati domaći i svjetski naučnici), Umjetnost (muzika, moda, film i književnost, likovna umjetnost), Medijska kultura (printani i digitalni mediji, društvene mreže), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja, putovanja, kupovina), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture i običaji zemalja svijeta, historijske ličnosti, praznici i legende), Moja domovina (kultura, običaji, poznate ličnosti, praznici i legende).

Funkcionalna upotreba jezičkih sadržaja podrazumijeva: predstavljanje sebe i drugih; imenovanje zdravstvenih problema; opisivanje karakternih osobina, prirodnog bogatstva, kulturno-historijskih spomenika, poznatih ličnosti i naučnih dostignuća; poređenje mjesta, modnih trendova, obrazovnih sistema; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja i planiranje budućnosti; tumačenje obilježja kultura anglofonih zemalja te analiziranje navedenih sadržaja; leksičke strukture (afiksi, antonimi, homofoni i homografi, složenice, kolokacije i idiomi); i gramatičke strukture (imenice i zamjenice, pridjevi i determinatori, brojevi, pomoćni, modalni, višestruki i vezani glagoli, glagolska vremena (Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, buduće vrijeme sa will, going to i Present Continuous), pasiv, used to, would, gerund i infinitiv, question tags, prilozi, prijedlozi, veznici i uzvici, ključni znakovi interpunkcije i veliko slovo, kondicionalne (nulti i prvi tip) i vremenske rečenice, te direktni i indirektni govor u sadašnjem vremenu).

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i podučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Preporučene teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu, te ih je moguće i dalje proširivati, modernizovati i prilagođavati u praksi, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovim jezičkim razvojem i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Prilikom uvježbavanja i upotrebe leksičkih i gramatičkih struktura potrebno je poticati aktivni angažman učenika, aktivirati različite strategije učenja, stvoriti bogato okruženje u učionici (panoi, poster, mape, umjetnina) i ponuditi širok spektar aktivnosti u kojima će učenik koristiti te jezičke i gramatičke strukture kako bi postale dio svakodnevnog izražavanja.

Na ovom nivou učenici postepeno usvajaju i proširuju leksičke strukture koje su prilagođene njihovom jezičkom i kognitivnom razvoju, vodeći računa o povezanosti sa drugim nastavnim predmetima. Gramatičke strukture učenici usvajaju prema modelu, odnosno uočavaju obrasce u okviru pročitano ili slušano teksta koje potom koriste u govoru i pisanju. Leksičke i gramatičke strukture se podučavaju u internoj ili međusobnoj kombinaciji, u zavisnosti od definisanih funkcija povezanih sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Preporučeni pristupi u realizaciji ishoda kroz ključne sadržaje, smjernice i korelaciju su: komunikacijski pristup, kooperativno učenje, projektno učenje i učenje utemeljeno na zadatku.

#### Preporuke za realizaciju lektire:

Kroz oblast čitanja, nastavnici i učenici u devetom razredu mogu izabrati adaptirane (CEFR A2+) savremene naslove kao i naslove svjetskih književnih klasika u izdanjima koja su dostupna nastavniku i učenicima u printanoj i/ili digitalnoj formi (Penguin Readers, Oxford

Bookworms Library, Pearson Readers, Macmillan, Cambridge Readers i dr.). Izbor lektire prema procjeni nastavnika i interesovanju učenika doprinosi proširivanju vokabulara učenika, jačanju jezičkih struktura, obradi preporučenih tema, razvijanju kritičkog mišljenja, te razumijevanju sebe i drugih. Pored toga, rad na lektiri vodi ka realizaciji drugih aktivnosti kao što su školske predstave, kreativno pisanje, školski klub čitalaca, i uspostavljanje i online biblioteke učenika.

Preporučeni naslovi lektira za 9. razred su:

*Little Women*, Louisa May Alcott, Oxford Bookworms Library.

*The Treasure of Monte Cristo*, Alexandre Dumas, Macmillan Readers.

*The Picture of Dorian Gray*, Oscar Wilde, Pearson English Readers.

*Changing Their Skies: Stories from Africa*, Oxford Bookworms Library.

### **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije:**

Horizontalno umrežavanje podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (lektire i skraćena djela svjetskih klasika, npr. Oscar Wilde), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezika), i tematikom sa predmetima Fizika (zaštita od buke - npr. efekti izlaganja glasnom zvuku na koncertima u okviru teme Slobodno vrijeme i zabava; tematski vokabular npr. *electricity, magnetic field, sound, ultrasound, frequency, speed* ili vokabular iz domene svemira), Biologija (ljudsko tijelo, genetički inženjering i biotehnologija), Hemija (voda, zagađenje), Geografija (život u BiH, prirodni resursi, okoliš), Historija (nauka, tehnologija, kultura savremenog doba), Matematika (računske operacije), Muzička kultura (pjesme i muzički žanrovi), Likovna kultura (ilustracije, djelo kao stimulus), Tjelesni i zdravstveni odgoj (sport i rekreacija, povrede, zdrava ishrana, plesovi kao umjetnost, konzumacija štetnih supstanci – pisani tekst na temu), Informatika (projekat, virtualni svijet, reality program, igrice, istraživanje izvora, aplikacije i programi *Kahoot, Quizlet, Padlet, Linoit* itd.).

### **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od

izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

- Srednje
- I

Godine učenja i podučavanja predmeta: 10

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.I.1</a>	<a href="#">B.I.1</a>	<a href="#">C.I.1</a>	<a href="#">D.I.1</a>
<a href="#">A.I.2</a>	<a href="#">B.I.2</a>	<a href="#">C.I.2</a>	<a href="#">D.I.2</a>
<a href="#">A.I.3</a>	<a href="#">B.I.3</a>	<a href="#">C.I.3</a>	<a href="#">D.I.3</a>
<a href="#">A.I.4</a>	<a href="#">B.I.4</a>	<a href="#">C.I.4</a>	<a href="#">D.I.4</a>
		<a href="#">C.I.5</a>	<a href="#">D.I.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.I.1	A.I.2	A.I.3
	<b>Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.</b>	<b>Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.</b>	<b>Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	<p>Identifikuje ključne i specifične informacije u složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora poznate tematike.</p> <p>Uočava različite stavove i mišljenja u slušanom tekstu koristeći osnovne strategije slušanja.</p> <p>Povezuje kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života sa slušanim sadržajem radi lakšeg razumijevanja teksta.</p>	<p>Primjenjuje novi vokabular, složenije jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja teksta poznate tematike.</p> <p>Razlikuje formalni od neformalnog standardnog govora pri slušanju teksta poznate tematike.</p> <p>Razlikuje intonaciju i naglasak u najzastupljenijim varijantama standardnog jezika kada govornik govori polako i razgovjetno.</p> <p>Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta poznate tematike.</p>	<p>Analizira interkulturalna iskustva u poznatom kontekstu i osnovna obilježja kulture zemalja engleskog govornog područja/drugih kultura i vlastite kulture.</p> <p>Prepoznaje obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja teksta.</p> <p>Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim/drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.</p> <p>Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.</p>

#### A.1.4

#### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Analizira poruku slušanog teksta o drugome i drugačijem u medijima, koristeći informacijsko-komunikacijsku tehnologiju.

Istražuje ulogu medija, navodeći prednosti/

nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

#### **B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja**

##### **B.1.1**

**Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.**

##### **B.1.2**

**Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.**

##### **B.1.3**

**Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.**

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Identifikuje ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima poznate tematike (*e-mail, brošure, novinski članci, turistički vodič* i sl.).

Kritički rješava problemske situacije nakon pročitano  
teksta.

Odgovara na različita složenija pitanja nakon pročitano  
teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitano  
teksta.

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja jezika.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Koristi dvojezične ili jednojezične rječni u svrhu boljeg razumijevanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza tokom čitanja teksta.

Analizira značenja leksičkih i gramatičkih struktura i jezičkih zakonitosti u različitim tekstovima poznate tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Prepoznaje značaj učešća u društvenim aktivnostima na osnovu pročitano  
teksta kroz prijateljstvo, saradnju, altruizam i empatiju.

Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Prepoznaje primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Izražava kritičko mišljenje o vlastitoj i drugim kulturama i identitetima na osnovu pročitano  
teksta.

#### B.1.4

#### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Tumači prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja.

#### **C Govor i usmena komunikacija**

##### **C.I.1**

**Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.**

##### **C.I.2**

**Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.**

##### **C.I.3**

**Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.**

##### [SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

Koristi odgovarajući naglasak i intonaciju najzastupljenijih varijanti standardnog jezika.

Diskutuje o poznatim temama koristeći složenije jezičke strukture i svakodnevni vokabular.

Razlikuje formalni od neformalnog govora pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta.

Koristi leksičke i gramatičke strukture odgovarajući na pitanja otvorenog tipa.

##### [SJZ-3.2.1](#)

Koristi složenije strategije govora (*aktivno slušanje, parafraziranje, metakognitivne strategije* itd.), u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

##### [SJZ-3.2.1](#)

Rješava problemske situacije uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički preispituje svoje stavove i stavove drugih sagovornika.



C.I.4

**Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.**

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

Tumači interkulturalne razlike koristeći osnovne pozitivne norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Objašnjava osnovna i specifična obilježja različitih kultura i tradicija u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o važnim društvenim temama poznate tematike poštujući demokratske vrijednosti.

C.I.5

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu i interkulturalnosti.**

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu govora navodeći prednosti i nedostatke.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prezentiranja pouzdanih izvora.

D

Pisanje i pismeno sporazumijevanje

D.I.1

**Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.**

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)

D.I.2

**Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.**

[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)

D.I.3

**Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.**

[SJZ-4.2.3](#)

Piše različite vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.

Piše različite vrste vezanog teksta poznate tematike koristeći leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi dvojezični ili jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst uz poticaj nastavnika.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (*neformalno pismo/e-mail, pozivnica, motivacionopismo, izvještaj, članak za školske novine*) koristeći

informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Koristi složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog /argumentativnog načina pisanja različitih vrsta eseja.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.

Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo poštujući svrhu i ciljnu publiku.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći osnovne obrasce sporazumijevanja pri pisanju jednostavnijeg teksta.

Primjenjuje konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Izražava pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

#### D.I.4

**Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.**

[SJZ-4.2.2](#)

#### D.I.5

**Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.**

[SJZ-4.3.2](#)

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i glavnim osobinama likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje novi vokabular i jezičke strukture u okviru ponuđenih zadataka.

Tumači sadržaje i teme iz izučavanog djela na osnovu ponuđenih pitanja povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše kraći argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanu na pročitanoj djelu.

Piše kratke sastave o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovog uticaja na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Piše vlastite tekstove služeći se digitalnim i medijskim alatima s ciljem vlastitog doprinosa u

kreiranju društveno-odgovornog sadržaja.

#### KLJUČNI SADRŽAJI

U 1. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu odabrati teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet, klimatske promjene i sl.), Nauka i tehnologija (npr. nauka, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzička, likovna umjetnost, moda, film, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija i životni stil, historijske ličnosti, praznici i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, složenice, kolokacije, idiomi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture (aktiv i pasiv): Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past), Future (be going to, will); modalni glagoli (obligation, prohibition and advice); used to; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi i drugi tip); direktni i indirektni govor (izjave i pitanja), pridjevi i prilozici i njihova komparacija; determinatori i veznici .

Funkcionalna upotreba jezika na nivou *razumijevanja i analize* jeste imenovanje ključnih sadržaja i njihovo razumijevanje, razumijevanje cjelovitog značenja kraćih tekstova (e-mailovi, članci, blogovi, brošure), značenja nepoznatih riječi i izraza iz konteksta, glavnih dijelova video, audio i medijskih sadržaja i obilježja kultura zemalja engleskog govornog područja. Funkcionalna upotreba jezika na nivou *produkcije i primjene* podrazumijeva predstavljanje, opisivanje, pričanje, parafraziranje i prezentiranje sadržaja; prepričavanje sadašnjih i prošlih događaja, diskutovanje uz kraće i jednostavnije argumentiranje te izražavanje stavova; izvještavanje o prošlim i nedavnim iskustvima; vođenje razgovora o poznatoj tematici, pisanje teza, poruka, članaka i neformalnih e-mailova, kraćeg teksta i eseja.

## **1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:**

### **Preporuke za realizaciju tema:**

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

### **Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:**

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju i leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji prema procjeni nastavnika, a u korelaciji sa jezičkim vještinama u zavisnosti od definisanih funkcija. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i analiziraju kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitanoog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

### **Preporuke za realizaciju lektire:**

U 1. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 4 (CEFR B1 nivo) u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 1. razred:

*Three Adventures of Sherlock Holmes*, Arthur Conan Doyle, Pearson Readers

*Pride and Prejudice*, Jane Austen, Penguin Readers

*The Diary of a Young Girl*, Anne Frank, Pearson English Readers

*Robinson Crusoe*, Daniel Defoe, Macmillan Readers

*Robin Hood*, Stephen Colbourn, Macmillan Readers

*Women Who Changed the World*, Pearson English Readers

*The Absolutely True Diary of Part-Time Indian*, Sherman Alexie, adaptiran ili original

## **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije**

Horizontalno umrežavanje u 1. razredu podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektire i skraćena djela svjetskih klasika, prezentacijske vještine); Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Likovna kultura (crtanje, ilustracija) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - prezentacija, e-mail, blog, članak, letak; tehnologija budućnosti). Pretpostavlja se i tematska povezanost izučavanih sadržaja sa predmetima Geografija (zemlje, narodi, klimatske promjene); Historija (praznici, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti); Biologija (ljudsko tijelo, bolesti i zdravlje, biljni i životinjski svijet); Fizika (nauka, izumi; pojave u prirodi); Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana); Matematika (mjerne jedinice).

### 3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija:

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

- Srednje
- II

Godine učenja i podučavanja predmeta: 11

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.II.1</a>	<a href="#">B.II.1</a>	<a href="#">C.II.1</a>	<a href="#">D.II.1</a>
<a href="#">A.II.2</a>	<a href="#">B.II.2</a>	<a href="#">C.II.2</a>	<a href="#">D.II.2</a>
<a href="#">A.II.3</a>	<a href="#">B.II.3</a>	<a href="#">C.II.3</a>	<a href="#">D.II.3</a>
<a href="#">A.II.4</a>	<a href="#">B.II.4</a>	<a href="#">C.II.4</a>	<a href="#">D.II.4</a>
		<a href="#">C.II.5</a>	<a href="#">D.II.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.II.1	A.II.2	A.II.3
	<b>Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.</b>	<b>Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.</b>	<b>Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	Razlikuje ključne i specifične informacije u složenijim prilagođenim zvučnim zapisima standardnog govora poznate i manje poznate tematike.  Koristi osnovne strategije slušanja s ciljem tumačenja različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu.  Samostalno povezuje kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života sa slušanim sadržajem radi lakšeg tumačenja teksta.	Tumači novi vokabular, složenije jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.  Razlikuje formalni od neformalnog standardnog govora pri slušanju teksta manje poznate tematike.  Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama standardnog jezika.  Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta manje poznate tematike.	Analizira interkulturalna iskustva u poznatom kontekstu i njihovim uticajima na vlastite stavove o sebi i drugima/drugačijima.  Primjenjuje obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.  Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim/drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.  Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.

#### A.II.4

### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Analizira poruku slušanog teksta o drugome i drugačijem u medijima, koristeći informacijsko-komunikacijsku tehnologiju.

Istražuje ulogu medija, navodeći prednosti/ nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

#### B

Čitanje i razumijevanje pročitanoog sadržaja

#### B.II.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

#### B.II.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

#### B.II.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Razlikuje ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima poznate i manje poznate tematike

*(e-mail, brošure, novinski članci, turistički vodič).*

Rješava problemske situacije tokom i nakon čitanja.

Odgovara na različite vrste pitanja nakon pročitanoog teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitanoog teksta.

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Koristi jednojezične ili dvojezične rječnike u svrhu tumačenja nepoznatih riječi i fraza u različitim tekstovima poznate i manje poznate tematike.

Analizira značenje jezičkih struktura na osnovu konteksta u različitim tekstovima poznate i manje poznate tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Koristi leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u vježbama čitanja primjerenim uzrastu.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Tumači značaj učešća u društveno- korisnim aktivnostima na osnovu pročitanoog teksta

Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Uočava primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Formira kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitanoog teksta u medijima (*isječci iz novina iličasopisa, profesionalne publikacije i sl.*).

#### B.II.4

#### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Tumači prednosti i nedostatke korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja.

#### **C Govor i usmena komunikacija**

##### **C.II.1**

**Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.**

##### **C.II.2**

**Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.**

##### **C.II.3**

**Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.**

##### [SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

Prepoznaje uticaj intonacije i naglaska standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o poznatim i manje poznatim temama koristeći složenije i duže jezičke strukture i svakodnevni vokabular.

Primjenjuje neformalni, ali i formalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u kontekstu svakodnevnog života.

Planira sadržaj govora prezentirajući osnovne elemente teksta.

Koristi leksičke i gramatičke strukture odgovarajući na pitanja otvorenog tipa.

##### [SJZ-3.2.1](#)

Koristi složenije strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Prevladava nesporazume u govoru uz poticaj nastavnika.

##### [SJZ-3.2.1](#)

Koristi složenije strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Prevladava nesporazume u govoru uz poticaj nastavnika.

Rješava problemske situacije u razgovoru o poznatim i manje poznatim temama uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički preispituje vlastite i stavove drugih u razgovoru.



**C.II.4**

**Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.**

**C.II.5**

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.**

[SJZ-3.3.1 SJZ-3.3.2](#)

Tumači međukulturalne razlike koristeći složenije norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Tumači osnovna i specifična obilježja različitih kultura.

Razgovara o jednostavnim društvenim temama poznate i manje poznate tematike iskazujući pozitivan stav prema demokratskim vrijednostima.

Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija prezentirajući njihov uticaj na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Istražuje ulogu medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu govora tumačeći prednosti i nedostatke.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prezentiranja pouzdanih izvora.

**D**

**Pisanje i pismeno sporazumijevanje**

**D.II.1**

**Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.**

**D.II.2**

**Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.**

**D.II.3**

**Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.**

[SJZ-4.1.1 SJZ-4.1.2](#)[SJZ-4.2.1 SJZ-4.3.1](#)[SJZ-4.2.3](#)

Piše različite vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.

Piše različite vrste vezanog teksta poznate i manje poznate tematike koristeći složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi dvojezični ili jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (*motivaciono pismo, formalno- neformalno pismo/e-mail, članak za časopis, izvještaj*) koristeći informacijsko – komunikacijske tehnologije.

Koristi složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog /argumentativnog načina pisanja različitih vrsta eseja.

Koristi informacijsko– komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.

Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo analizirajući ključne informacije i poštujući svrhu i ciljnu publiku.

Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složenije obrasce sporazumijevanja pri pisanju složenijeg teksta.

Tumači konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

#### D.II.4

**Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.**

[SJZ-4.2.2](#)

#### D.II.5

**Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.**

[SJZ-4.3.2](#)

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljniji opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje novi vokabular i jezičke strukture u okviru ponuđenih zadataka.

Tumači teme, motive i simbole iz izučavanog djela

parafrazirajući relevantne sadržaje i povezujući ih

sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše kraći argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanoj na pročitanoj djelu.

Piše kratke sastave o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovog uticaja na društvo ili različite dobne skupine ljudi.

Piše kratke sastave tumačeći prednosti i nedostatke

korištenja informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Piše vlastite tekstove društveno-odgovornog sadržaja služeći se digitalnim i medijskim alatima.

U 2. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. lični i drugi identiteti, prijateljstvo, porodični, društveni i interkulturalni odnosi i sl.), Obrazovanje (npr. nastavni predmeti, obrazovni sistemi, učenje i cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, hrana i zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. životinjski svijet; klimatske promjene i vremenske nepogode i sl.), Nauka i tehnologija (npr. grane nauke, izumi, naučnici i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura, moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji i uloga medija, društvene mreže i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji, tradicija, životni stil, historijske ličnosti, praznici i proslave i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke i glagolske strukture u aktivu i/ili pasivu: Simple (present, past, perfect), Continuous (present, past, perfect, future), Perfect (present, past) Perfect Continuous (present), Future (be going to, will, future perfect, Present Continuous and Present Simple for future); state and action verbs; modalni glagoli (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction-present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv; kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou *razumijevanja i analize* jeste imenovanje ključnih sadržaja; identifikovanje i razumijevanje govornikovog tona i stava prema temi, glavnih smjernica i dijelova kolumni i intervjuu a u novinama, biltena, tehničkih informacija, radio i TV programa na standardnom jeziku izgovorenih jasno i polako; analiziranje medijskih sadržaja te analiziranje kultura engleskog govornog područja i poređenje s vlastitom kulturom. Funkcionalna upotreba jezika na nivou *produkcije i primjene* podrazumijeva slaganje i neslaganje na uljudan način, prenošenje informacija i diskutovanje o poznatim temama; opisivanje emocija i reakcija, događaja i doživljaja; parafraziranje kraće napisanih pasusa koristeći izvorne riječi iz teksta; pričanje i prezentiranje radnje filma ili knjige, likova i njihovih odnosa; pisanje jednostavnog vezanog teksta na različite teme, neformalnog pisma ili e-maila, te eseja, formalnog pisma ili e-maila; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### PREPORUKE ZA REALIZACIJU ISHODA:

#### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

##### Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

##### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju i postepeno usvajaju i leksičke i gramatičke strukture koje su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika vodeći računa da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u

korelaciji su sa jezičkim vještinama. Učenici se podučavaju da uče prema modelu, odnosno da uočavaju obrasce, bilježe i analiziraju kombinacije gramatičkih struktura u okviru pročitaneog teksta ili odslušanog audio/video zapisa, a potom da ih u istoj formaciji primjenjuju u govoru i pisanju.

### **Preporuke za realizaciju lektire:**

U 2. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 5 (CEFR B1+ nivo), a u skladu sa interesovanjima i mogućnostima učenika te dostupnosti njihovih izdanja (Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers, Cambridge Readers i drugi). Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 2. razred:

*Hamlet*, William Shakespeare, Macmillan Readers

*More Tales from Shakespeare*, Charles and Mary Lamb, Pearson English Readers

*Wuthering Heights*, Emily Bronte, Penguin Readers

*The Heart of Darkness*, Joseph Conrad, Pearson English Readers

*British and American Short Stories*, Pearson English Readers

*Cold Mountain*, Charles Frazier, Pearson English Readers

*Taste and Other Tales*, Roald Dahl, Pearson English Readers

*World Folktales*, Retold by Kathy Burke, Penguin Readers

### **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije**

Horizontalno umrežavanje u 2. razredu podrazumijeva duže audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (priča, narativni tekst, formalni argumentativni esej i članak; lektire i skraćena djela svjetskih klasika, prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Muzička kultura (pjesme, muzički žanrovi) i Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, post, prezentacija, e-mail, blog, članak za web stranicu, letak, digitalni izvori).

Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, migracije, country life/city life; zaštita životne sredine), Historija (društvo, grad, selo, vremenske epohe, narodi, tradicije i ličnosti), Biologija (biljni svijet, uzročnici bolesti), Fizika (nauka, izumi; pojave u prirodi, efekat staklene bašte) i Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, fair-play).

### **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija - kompetencijski pristup:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

- Srednje
- III

Godine učenja i podučavanja predmeta: 12

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.III.1</a>	<a href="#">B.III.1</a>	<a href="#">C.III.1</a>	<a href="#">D.III.1</a>
<a href="#">A.III.2</a>	<a href="#">B.III.2</a>	<a href="#">C.III.2</a>	<a href="#">D.III.2</a>
<a href="#">A.III.3</a>	<a href="#">B.III.3</a>	<a href="#">C.III.3</a>	<a href="#">D.III.3</a>
<a href="#">A.III.4</a>	<a href="#">B.III.4</a>	<a href="#">C.III.4</a>	<a href="#">D.III.4</a>
		<a href="#">C.III.5</a>	<a href="#">D.III.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.III.1	A.III.2	A.III.3
	<b>Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.</b>	<b>Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.</b>	<b>Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	<p>Analizira ključne i specifične informacije složenog prilagođenog teksta standardnog govora o različitim konkretnim temama.</p> <p>Koristi složenije strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u složenijem slušanom tekstu.</p> <p>Koristi kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života radi samostalnog planiranja novih sadržaja na osnovu slušanog teksta.</p>	<p>Analizira novi vokabular, složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.</p> <p>Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor pri slušanju teksta konkretne tematike.</p> <p>Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama (ne)standardnog jezika.</p> <p>Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta konkretne tematike.</p>	<p>Povezuje različite kulturološke elemente, stvarajući nove koherentne stavove o vlastitoj i drugim kulturama.</p> <p>Preispituje složenost vlastite kulture i drugih kultura i njihove sastavne dijelove tokom i nakon slušanja.</p> <p>Prepoznaje predrasude i stereotipe prema drugim / drugačijima u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.</p> <p>Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.</p>

#### A.III.4

#### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Samostalno rješava problemske situacije tokom i / ili nakon slušanog teksta u medijima uz podršku informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Istražuje ulogu medija, analizirajući prednosti / nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

#### B

#### Čitanje i razumijevanje pročitanoog sadržaja

#### B.III.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

#### B.III.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

#### B.III.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima konkretne tematike (*tekstovi, novinski članci, brošure i sl.*).

Kreira vlastite zaključke na osnovu analize teksta konkretne tematike.

Odgovara na različite vrste pitanja nakon pročitanoog teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitanoog teksta.

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Koristi jednojezične rječnike u svrhu tumačenja novih riječi i izraza.

Analizira značenje složenijih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima konkretne tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Primjenjuje složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti iz tekstova konkretne tematike.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Analizira značaj učešća u društveno-korisnim aktivnostima na osnovu pročitanoog teksta.

Izražava kulturološku osvještenost kroz čitanje tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Tumači primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Izražava kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitanoog teksta u medijima (*isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.*).



#### B.III.4

#### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija navodeći njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja.

#### **C Govor i usmena komunikacija**

#### **C.III.1**

**Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.**

#### **C.III.2**

**Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.**

#### **C.III.3**

**Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.**

#### [SJZ-3.1.1](#) [SJZ-3.1.2](#)

Razlikuje uticaj naglaska i intonacije (ne)standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o konkretnim temama koristeći složene jezičke strukture i vokabular.

Koristi formalni i neformalni govor pri izražavanju ključne poruke i specifičnih informacija u konkretnim poznatim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu u planiranom (pričavanje, prezentiranje, izvještavanje) i neplaniranom govoru.

Primjenjuje složene jezičke i leksičke strukture u odgovorima na otvorena pitanja.

#### [SJZ-3.2.1](#)

Koristi složene strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Postavlja pitanja nastavniku za dodatna pojašnjenja prevladavajući nesporazume i nejasnoće.

#### [SJZ-3.2.1](#)

Rješava različite problemske situacije u konkretnim temama uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički analizira vlastito mišljenje i mišljenje i stavove drugih.

**C.III.4**

**Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.**

**C.III.5**

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.**

[SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

Tumači međukulturalne razlike i različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja i tradiciju drugih kultura u interakciji sa drugima, izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o složenijim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentirajući primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja u medijima i njihove pozitivne i negativne uticaje na publiku.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdatih sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

**D**  
Pisanje i  
pismeno  
sporazumijevanje

**D.III.1**

**Piše različite vrste tekstova uz upotrebu usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.**

**D.III.2**

**Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.**

**D.III.3**

**Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.**

[SJZ-4.1.1](#) [SJZ-4.1.2](#)[SJZ-4.2.1](#) [SJZ-4.3.1](#)[SJZ-4.2.3](#)

Piše složenije vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.

Piše različite vrste vezanog teksta konkretne tematike koristeći složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.

Koristi jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.

Koriguje samostalno napisani tekst.

Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (*CV, motivaciono pismo, neformalno / formalno pismo/e-mail, članak za časopis, izvještaj, letak*) koristeći informacijsko – komunikacijsketehnologije.

Primjenjuje složenije strategije i tehnike kreativnog i kritičkog /argumentativnog načina pisanja različitih vrsta eseja.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.

Piše kritički osvrt na književno stvaralaštvo analizirajući ključne i specifične informacije i poštujući svrhu i ciljnu publiku.

Analizira povezanost jezika i kulture koristeći složenije obrasce sporazumijevanja u pisanju dužeg i složenijeg teksta.

Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

#### D.III.4

**Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.**

[SJZ-4.2.2](#)

#### D.III.5

**Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.**

[SJZ-4.3.2](#)

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući

stavove autora i glavnu poruku djela.

Analizira teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrazirajući relevantne sadržaje i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše duži esej na temu zasnovanu na pročitanoj djelu izražavajući svoje kritičko mišljenje i vlastiti doživljaj u kontekstu djela i svakodnevnog života.

Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Piše kritički osvrt na poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja u različitim medijima i njihov uticaj na publiku.

Piše vlastite tekstove i društveno-odgovorne sadržaje.

U 3. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. porodični odnosi, rodne razlike i stereotipi; prava, obaveze i odgovornost, novac i konzumerizam, globalizacija i sl.), Obrazovanje (npr. karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje i sl.), Sport i zdravlje (npr. ljudsko tijelo, bolesti, ishrana, sportovi i rekreacija, mentalno zdravlje i sl.), Priroda i ekologija (npr. etičke dileme: uticaj čovjeka na klimatske promjene ili životinjski svijet), Nauka i tehnologija (npr. otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti i sl.), Umjetnost (npr. muzika, art, film, arhitektura moda, književnost i sl.), Medijska kultura (npr. mediji, pouzdani i nepouzdan izvori, reference i sl.), Slobodno vrijeme i zabava (npr. hobi i interesovanja, putovanja i sl.), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (npr. kulture i životni stil zemalja svijeta, ličnosti i sl.), Moja domovina (npr. kultura, običaji i životni stil, ličnosti, praznici i proslave, obrazovanje i sl.).

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi); gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to / would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish / if only; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe), pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou *razumijevanja i analize* jeste imenovanje ključnih sadržaja usko vezanih za preporučene teme; razumijevanje glavnih dijelova dužih i složenijih tekstova, kolumni i intervju u novinama, radio i TV programa o konkretnim i apstraktnim temama na standardnom jeziku uz bučno okruženje, govornikovog tona i stava; analiziranje značenja kompleksnijih nepoznatih riječi i izraza iz konteksta; analiziranje medijskih sadržaja, kultura zemalja svijeta te poređenje s vlastitom kulturom. *Produkcija i primjena* jezika podrazumijevaju opisivanje; prenošenje informacija; slaganje i neslaganje na uljudan način; parafraziranje dužih i složenijih sadržaja, pričanje i prezentiranje; diskutovanje; vođenje dužeg samostalnog razgovora uz povremene kraće pauze i ispravljanje grešaka koje su dovele do nesporazuma u komunikaciji, izvještavanje; pisanje formalnih i neformalnih e-mailova, pisama žalbe i namjere, CV-ja, eseja, recenzija; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja, pisanja, ilustracije i sl.

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definisanih funkcija i u korelaciji su sa jezičkim vještinama. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i

raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

### **Preporuke za realizaciju lektire:**

U 3. razredu, nastavnik bira adaptirane naslove svjetskih književnih klasika kao i savremene naslove na nivou 5-6 (CEFR B1+, B2) izdavača Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers i drugih. Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 5 u prvom polugodištu i na nivou 6 u drugom polugodištu, a u skladu sa interesovanjima učenika i njihovim mogućnostima te dostupnosti izdanja. Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti.

Preporučeni naslovi lektira za 3. razred:

*Slumdog Millionaire*, Vikas Swarup, Macmillan Readers, level 5

*A Tale of Two Cities*, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 5

*On the Road*, Jack Kerouac, Pearson English Readers, level 5

*The Great Gatsby*, F. Scott Fitzgerald, Macmillan Readers, level 5

*Great Expectations*, Charles Dickens, Pearson English Readers, level 6

*Dear Martin*, Nic Stone, Penguin Readers, level 6 ili original

*Macbeth*, William Shakespeare, Macmillan Readers, level 6

### **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetna korelacija:**

Horizontalno umrežavanje u 3. razredu podrazumijeva složenije audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče, formalnog eseja i članka; lektira, prezentacija), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, kreiranje teksta u digitalnim formatima - projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija; zaštita) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (zemlje, globalizacija, multinacionalne kompanije, tehnološki razvoj), Historija (otkrivanje svijeta, otkrića i napredak, kolonizacija, globalizacija, industrijalizacija, borba za ljudska prava, kulture), Biologija (anatomija čovjeka, bolesti i prevencija), Fizika (nauka, izumi u polju električne energije; pojave u prirodi), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije, zdrava ishrana, značaj tjelovježbe), Matematika (matematički geniji; problemski zadaci i izumi), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika, razvoj ličnosti i identitet), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme, identitet, obrazovanje; globalizacija; medijska kultura; kritičko mišljenje, argumentacija, zaključak, dokaz - esej).

### **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u

učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimulira se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.

- Srednje
- IV

Godine učenja i podučavanja predmeta: 13

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	B Čitanje i razumijevanje pročitano sadržaja	C Govor i usmena komunikacija	D Pisanje i pismeno sporazumijevanje
<a href="#">A.IV.1</a>	<a href="#">B.IV.1</a>	<a href="#">C.IV.1</a>	<a href="#">D.IV.1</a>
<a href="#">A.IV.2</a>	<a href="#">B.IV.2</a>	<a href="#">C.IV.2</a>	<a href="#">D.IV.2</a>
<a href="#">A.IV.3</a>	<a href="#">B.IV.3</a>	<a href="#">C.IV.3</a>	<a href="#">D.IV.3</a>
<a href="#">A.IV.4</a>	<a href="#">B.IV.4</a>	<a href="#">C.IV.4</a>	<a href="#">D.IV.4</a>
		<a href="#">C.IV.5</a>	<a href="#">D.IV.5</a>

A Slušanje i razumijevanje slušanog sadržaja	A.IV.1	A.IV.2	A.IV.3
	<b>Tumači slušani sadržaj koristeći strategije slušanja razvijajući pozitivan stav prema aktivnom slušanju.</b>	<b>Koristi vokabular, jezičke strukture i zakonitosti, te analizira specifičnosti izgovora slušanog sadržaja.</b>	<b>Kritički promišlja o obrascima sporazumijevanja u svakodnevnim interkulturalnim kontekstima.</b>
	<a href="#">SJZ-1.1.1</a> <a href="#">SJZ-1.1.2</a>	<a href="#">SJZ-1.2.1</a> <a href="#">SJZ-1.2.2</a>	<a href="#">SJZ-1.3.1</a>
	<p>Analizira ključne i specifične informacije složenog teksta (ne)standardnog govora o različitim, konkretnim i apstraktnim temama iz svih sfera života.</p> <p>Koristi složenije strategije slušanja pri samostalnoj analizi različitih stavova i mišljenja u slušanom tekstu (ne)standardnog govora.</p> <p>Koristi kontekst i iskustvo iz svakodnevnog života radi samostalnog planiranja novih sadržaja na osnovu slušanog teksta.</p>	<p>Primjenjuje novi vokabular, složene jezičke strukture i zakonitosti tokom i nakon slušanja ili istovremenog čitanja i slušanja teksta.</p> <p>Analizira formalni i neformalni (ne)standardni govor slušanog teksta iz svih sfera života.</p> <p>Poredi uticaj intonacije i naglaska na poruku govornika u najzastupljenijim varijantama (ne)standardnog jezika.</p> <p>Primjenjuje fonetske zakonitosti engleskog jezika tokom ili nakon slušanja teksta iz svih sfera života.</p>	<p>Preispituje uticaj interkulturalnih iskustava u slušanom tekstu na oblikovanje vlastitih uvjerenja i stavova.</p> <p>Preispituje komunikacijske obrasce uljudnog ponašanja u fizičkom i digitalnom okruženju tokom i nakon slušanja.</p> <p>Istražuje predrasude, stereotipe i diskriminaciju drugih / drugačijih u vlastitoj i drugim kulturama u kontekstu slušanja.</p> <p>Analizira engleski jezik i kulturu u muzici i filmu.</p>



#### A.IV.4

#### Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.

Samostalno rješava problemske situacije i pitanja nakon slušanog teksta u medijima.

Istražuje ulogu medija, analizirajući prednosti / nedostatke informacijsko-komunikacijske tehnologije u kontekstu slušanja.

#### B

#### Čitanje i razumijevanje pročitanoog sadržaja

#### B.IV.1

Čita s razumijevanjem različite vrste tekstova i digitalnih sadržaja, koristeći strategije čitanja i informacijsko - komunikacijske tehnologije.

#### B.IV.2

Koristi različite strategije čitanja prilikom usvajanja i analize nepoznatih riječi, jezičkih struktura i fonetskih zakonitosti.

#### B.IV.3

Istražuje jezik, kulturu i demokratske vrijednosti zemalja engleskog govornog područja i vlastite kulture.

#### [SJZ-2.1.1](#) [SJZ-2.1.2](#)

Analizira ključne i specifične informacije u različitim složenijim prilagođenim i izvornim tekstovima konkretne i apstraktne tematike (*tekstovi, novinski članci, brošure i sl.*).

Kreira vlastite zaključke na osnovu analize teksta konkretne i apstraktne tematike.

Odgovara na različita složena pitanja nakon pročitanoog teksta.

Koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije i vizuelna pomagala u svrhu razumijevanja i tumačenja pročitanoog teksta.

Analizira lektire primjerene uzrastu i nivou znanja.

#### [SJZ-2.2.1](#) [SJZ-2.2.2](#) [SJZ-2.2.3](#)

Koristi jednojezični rječnik u svrhu analize novih riječi i izraza.

Analizira značenje složenih jezičkih struktura na osnovu konteksta u tekstovima konkretne i apstraktne tematike.

Čita uz odgovarajuću intonaciju i naglasak, poštujući znakove interpunkcije.

Primjenjuje složenije leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti u vježbama čitanja primjerenim uzrastu.

#### [SJZ-2.3.1](#) [SJZ-2.3.2](#)

Analizira značaj učešća u društveno- korisnim aktivnostima na osnovu pročitanoog teksta.

Izražava kulturološku osviještenost čitanjem tekstova o vlastitoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.

Analizira primjere poštivanja vlastite i drugih kultura i demokratskih vrijednosti.

Formira kritičko mišljenje i stavove na osnovu pročitanoog teksta u medijima (*isječci iz novina ili časopisa, profesionalne publikacije i sl.*).

#### B.IV.4

#### **Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru interkulturalnosti.**

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja i njihov uticaj u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja.

C  
Govor i  
usmena  
komunikacija

#### C.IV.1

**Učestvuje u različitim oblicima govorne produkcije koristeći obilježja formalnog i neformalnog (ne)standardnog jezika.**

#### C.IV.2

**Koristi različite komunikacijske strategije u govoru na engleskom jeziku.**

#### C.IV.3

**Analizira i kritički argumentira stavove i mišljenja u različitim oblicima interakcije.**

#### [SJZ-3.1.1](#) SJZ-3.1.2

Primjenjuje naglasak i intonaciju (ne)standardnog jezika na ključnu poruku u govoru.

Diskutuje o konkretnim i apstraktnim temama koristeći složene jezičke strukture i vokabular.

Analizira formalni i neformalni govor u konkretnim i apstraktnim temama.

Povezuje različite elemente teksta u logičku cjelinu u planiranom (*prepričavanje, izvještavanje i prezentiranje*) i neplaniranom govoru.

Odgovara na različita pitanja koristeći složene leksičke i gramatičke strukture.

#### [SJZ-3.2.1](#)

Koristi složenije strategije govora u interakciji sa drugima u svakodnevnom i digitalnom okruženju.

Pita za dodatna pojašnjenja prevladavajući nesporazume.

#### [SJZ-3.2.1](#)

Rješava problemske situacije u razgovoru o konkretnim i apstraktnim temama, uvažavajući stavove sagovornika.

Kritički analizira svoje i stavove drugih sagovornika.

#### C.IV.4

**Primjenjuje govor kritički promišljajući o obrascima sporazumijevanja u različitim interkulturalnim kontekstima.**

##### [SJZ-3.3.1](#) [SJZ-3.3.2](#)

Analizira međukulturalne razlike koristeći različite norme ophođenja u razgovoru sa pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju.

Analizira različita obilježja drugih kultura i tradicija u interakciji sa drugima izbjegavajući stereotipe.

Razgovara o složenim društvenim temama uz poštivanje demokratskih vrijednosti.

#### C.IV.5

**Analizira ulogu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u kontekstu interkulturalnosti.**

Istražuje ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu prezentujući primjere iz stvarnog života.

Kritički analizira poruke reklamnih sadržaja i njihov uticaj u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Istražuje relevantne izvore informacija s ciljem samostalnog prepoznavanja pouzdanih od nepouzdanih izvora i sadržaja i razvijanja prezentacijskih i govornih vještina.

<p><b>D</b></p> <p><b>Pisanje i pismeno sporazumijevanje</b></p>	<p><b>D.IV.1</b></p> <p><b>Piše različite vrste tekstova uz upotrebu rječnika i usvojenog vokabulara, poštujući pravopisna pravila i jezičke zakonitosti.</b></p>	<p><b>D.IV.2</b></p> <p><b>Koristi različite strategije pisanja kreativnih, kritičkih i funkcionalnih tekstova u svrhu efikasne komunikacije i izražavanja mišljenja u stvarnom i digitalnom okruženju.</b></p>	<p><b>D.IV.3</b></p> <p><b>Piše osvrte na interkulturalna iskustva, promišljajući o činjenicama i obilježjima vlastite i drugih kultura.</b></p>
	<p><a href="#">SJZ-4.1.1</a> <a href="#">SJZ-4.1.2</a></p> <p>Piše složenije vrste vezanog teksta poštujući pravopisna pravila i znakove interpunkcije.</p> <p>Piše različite vrste vezanog teksta konkretne i apstraktne tematike koristeći složene leksičke i gramatičke strukture i zakonitosti.</p> <p>Koristi jednojezični rječnik u svrhu boljeg pismenog izražavanja i tumačenja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Koriguje samostalno napisani tekst.</p>	<p><a href="#">SJZ-4.2.1</a> <a href="#">SJZ-4.3.1</a></p> <p>Piše složenije forme funkcionalnih tekstova (<i>CV, motivaciono pismo, formalno-neformalno pismo/e-mail, izvještaj, brošure</i>). Koristeći informacijsko-komunikacijske tehnologije.</p> <p>Primjenjuje složene strategije i tehnike kreativnog i kritičkog/argumentativnog načina pisanja eseja.</p> <p>Koristi informacijsko – komunikacijske tehnologije u svrhu tumačenja i pisanja nepoznatih riječi i izraza.</p> <p>Piše kritički osvrt na književno i filmsko stvaralaštvo poštujući svrhu i ciljnu publiku.</p>	<p><a href="#">SJZ-4.2.3</a></p> <p>Analizira povezanost jezika i kulture, koristeći složenije obrasce sporazumijevanja u pisanju složenog teksta.</p> <p>Analizira konkretne primjere pozitivnih načina ophođenja prema pripadnicima drugih kultura u različitim svakodnevnim kontekstima i digitalnom okruženju, uvažavajući drugog i drugačijeg.</p>
	<p><b>D.IV.4</b></p> <p><b>Analizira književno stvaralaštvo zemalja engleskog i drugih govornih područja.</b></p>	<p><b>D.IV.5</b></p> <p><b>Piše o ulozi medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru multijezičnosti i multikulturalnosti.</b></p>	
	<p><a href="#">SJZ-4.2.2</a></p>	<p><a href="#">SJZ-4.3.2</a></p>	

Piše sažetak biografije pisca i najvažnijih odlika društveno-historijskog perioda u kojem je djelo nastalo.

Piše sažetak o važnim događajima i detaljni opis osobina likova u pročitanoj djelu navodeći prikladne citate iz djela.

Istražuje vokabular i jezičke strukture analizirajući stavove autora i glavnu poruku djela.

Analizira teme, motive i simbole iz izučavanog djela parafrazirajući relevantne sadržaje iz djela i povezujući ih sa društveno-historijskim kontekstom.

Piše duži argumentativni tip eseja ili vlastiti kritički osvrt na temu zasnovanu na pročitanoj djelu.

Piše kritički osvrt na ulogu masovnih medija i informacijsko-komunikacijske tehnologije u kreiranju ili otklanjanju stereotipa i predrasuda u društvu navodeći primjere iz stvarnog života.

Piše kritički osvrt na poruke i tehnike pisanja reklamnih sadržaja i njihov uticaj na publiku u kontekstu medija i informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Piše vlastite tekstove i društveno-odgovorne sadržaje.

U 4. razredu srednje škole se u svrhu obrade ključnih sadržaja mogu koristiti teme kao što su: Porodica i društvo (npr. identitet i lični razvoj, porodični odnosi, prijateljstvo, interkulturalni odnosi, rodne razlike i stereotipi; novac i konzumerizam, globalizacija, Evropska unija), Obrazovanje (karijera, volonterski rad, cjeloživotno učenje), Sport i zdravlje (ljudsko tijelo, bolesti, zdrava ishrana, sportovi i rekreacija, um i mentalno zdravlje), Priroda i ekologija (etičke dileme: ljudi i životinje, klimatske promjene, recikliranje), Nauka i tehnologija (otkrića koja su promijenila svijet, tehnologija budućnosti, tehnologija kroz vijekove), Umjetnost (muzika, art, film, arhitektura, moda, i književnost), Medijska kultura (televizija, mediji, društvene mreže, uloga medija, (ne)pouzdati izvori i reference), Slobodno vrijeme i zabava (hobi i interesovanja; putovanja), Kultura, tradicija i običaji drugih naroda (kulture zemalja svijeta, životni stil, historijske ličnosti) i Moja domovina (kultura, običaji, praznici i sl.)

Ključne jezičke strukture: leksičke strukture (sinonimi, antonimi, idiomi, kolokacije, složenice, parcijalni sinonimi, homofoni i homografi), gramatičke strukture i glagolske strukture: Simple (present, past), Continuous (present, past), Perfect (present, past, future), Perfect Continuous (present, past, future), Future (be going to, will, Present Continuous and Present Simple for future); pasiv (simple and continuous tenses); state and action verbs; modal verbs (obligation, permission, prohibition, advice, speculation and deduction- present and past); used to/would; have something done; gerund i infinitiv, kondicionalne rečenice (nulti, prvi, drugi i treći tip), I wish/if only; providing/provided that; relativne rečenice (defining & non-defining), namjerne, vremenske i posljedične rečenice, direktni i indirektni govor (izjave, pitanja i naredbe, ostale strukture indirektnog govora), upitne riječi, pridjevi i prilozi, determinatori i složeniji veznici.

Funkcionalna upotreba jezika na nivou *razumijevanja i analize* jeste razumijevanje glavne ideje složenih izvještaja, savremenih tekstova o aktuelnim temama na standardnom jeziku, talk show, drame ili razumljivih dokumentaraca na standardnom jeziku; složenog govora o konkretnim i apstraktnim temama širokog spektra idiomatskih izraza i kolokacija, detaljno razumijevanje tekstova koji su u spektru interesovanja učenika. *Produkcija i primjena jezika* podrazumijeva praćenje predavanja ili razgovora poznate i jasno strukturane tematike i jasnih smjernica diskusije na standardnom dijalektu te predavanja ili razgovora unutar poznatih tema; izražavanje mišljenja jasno i precizno; slaganje i neslaganje na uljudan način; visok nivo preciznosti u komunikaciji; ispravljanje grešaka ako su dovele do nesporazuma; izdvajanje informacije iz visokospecijaliziranih tekstova; učestvovanje u proširenom razgovoru o skoro svim općim temama; produkcija jasnog i dobro konstruisanog govora; iznošenje pripremljenog intervjua; konstruisanje lanca razumnih argumenata; diskutovanje o temi u formatu eseja ili formalnog pisma navodeći razloge za i protiv ili iznoseći svoje mišljenje o određenoj temi; opisivanje događaja i doživljaja u vezanom tekstu; pisanje formalnog pisma, e-maila ili aplikacije za posao; korištenje IKT-a u svrhu prezentiranja pisanja, ilustracije i sl.

#### PREPORUKE ZA OSTVARENJE ISHODA

### 1. Mogućnosti efikasnog učenja i poučavanja – metodičke smjernice:

#### Preporuke za realizaciju tema:

Teme su prilagođene trendu i promjenama u društvu i svijetu te ih je moguće i dalje proširivati, modernizirati i prilagođavati u praksi izvođenja nastave engleskog jezika, a u skladu sa potencijalima učenika, njihovom jezičkom razvoju, uzrastu i interesovanjima. Teme se mogu izučavati zasebno ili u kombinaciji sa drugim preporučenim temama u zavisnosti od dostupnog materijala, izbora i procjene nastavnika.

#### Preporuke za realizaciju leksičkih i gramatičkih struktura:

Učenici ponavljaju leksičke i gramatičke strukture iz prethodnih razreda i uvode se i pamte nove prema principu „ponovnog susreta” u istoj ili različitoj formi i kontekstu. Potrebno je voditi računa da su prilagođene jezičkom i kognitivnom razvoju učenika te da su iste povezane s drugim nastavnim predmetima i međupredmetnim temama. Preporučene gramatičke i leksičke

strukture se podučavaju u međusobnoj kombinaciji ili u kombinaciji sa drugim leksičkim i gramatičkim strukturama prema procjeni nastavnika u zavisnosti od definiranih funkcija i u korelaciji su sa vještinama govora, slušanja, čitanja i pisanja. Konstantna izloženost autentičnim jezičkim obrascima i raznovrsnim materijalima ključna je za nadogradnju znanja gramatike i vokabulara.

#### **Preporuke za realizaciju lektire:**

U 4. razredu, preporučuju se adaptirani naslovi svjetskih književnih klasika na nivou 6 (CEFR B1+-B2+, *Prilog 3*) izdavača Penguin Readers, Pearson Readers, Collins Readers i drugih. Nastavnik može odabrati neke od preporučenih lektira sa liste ili drugih adaptiranih djela na nivou 6, prema vlastitoj procjeni i interesovanjima učenika te dostupnosti i mogućnostima. U 4. razredu preporučuje se i čitanje književnih djela u originalnom izdanju.

Pored zadataka koji se odnose na sadržaj, teme, motive, razvoj likova i jezičke strukture, preporučeni naslovi se mogu obrađivati u kombinaciji sa filmskom i pozorišnom adaptacijom ili TV serijom u cilju integracije čitalačke pismenosti sa funkcionalnim vještinama (kritički osvrt, recenzija i poređenje knjige i filma i sl.) te ostvarenja međupredmetne povezanosti (igranje predstave, oslikavanje naslovne strane, lika ili scene iz knjige, pisanje teksta u digitalnom formatu i sl.)

Preporučeni naslovi lektira za 4. razred:

*Great Expectations*, Charles Dickens, Paerson English Readers, level 6

*The Hate You Give*, Angie Thomas, Penguin Readers, level 6 ili original.

*Macbeth*, William Shakespeare, Macmillan Readers, level 6

*Animal Farm*, George Orwel, *Pearson English readers*, level 6 ili original.

*Lord of the Flies*, William Golding, original

*To Kill a Mocking Bird*, Harper Lee, original

*Perrine's Story and Structure*, Thomas R. Arp, Greg Johnson, nekoliko izdanja.

*100 years of the Best American Short Stories*, Lorrie Moore; Houghton Mifflin Harcourt, original

#### **2. Mogućnosti ostvarivanja međupredmetne povezanosti – međupredmetne korelacije**

Horizontalno umrežavanje u 4. razredu podrazumijeva složene audio, printane i pisane sadržaje formom povezane sa predmetima Bosanski jezik i književnost, Hrvatski jezik i književnost, Srpski jezik i književnost (kompozicija kratke priče ili narativnog teksta, formalnog argumentativnog eseja i članka; lektira i skraćena djela svjetskih klasika; prezentacijske vještine), Drugi strani jezik (funkcionalna upotreba jezičkih struktura), Informatika (digitalni mediji i društvene mreže, mjere zaštite; prezentacija, e-mail, blog, članak, pismo namjere, CV, poster za učionicu, book cover, projekti online, školske elektronske novine i web stranice, školski Youtube kanal – video reportaža, vijest, intervju, trailer, promocija;) i Latinski jezik (leksika). Pretpostavlja se i tematska povezanost sa predmetima Geografija (BiH, moja domovina, kulturna baština, reklamiranje turističkih atrakcija), Historija (narodi, tradicije, propaganda, masovni mediji i masovna kultura, ličnosti XX vijeka, nauka i umjetnost), Biologija (ekologija i zaštita okoline, genetičko inženjerstvo, kloniranje – moralne dileme), Fizika (nauka, izumi; prednosti i opasnosti razvoja nuklearne fizike – esej, diskusija), Hemija (eksperimenti), Tjelesni i zdravstveni odgoj (vrste sportova i rekreacije; zdrava ishrana; tematski vokabular za penjanje; etika u sportu), Matematika (matematički umovi; problemski zadaci), Psihologija (analiza ljudskog ponašanja i navika; razvoj ličnosti i identitet; mentalno zdravlje), Demokratija/Sociologija/Filozofija (porodica, društvo i institucije, zakoni, etičke i moralne dileme; obrazovanje i obrazovni sistemi; medijska kultura; kritički osvrt na uticaj društvenih mreža, medija i tehnologije na razvoj ličnosti i životni stil, dijalog, monolog).

#### **3. Mogućnosti odgojnog djelovanja i razvoja ključnih kompetencija – kompetencijski pristup:**

Savremena nastava engleskog jezika treba da teži razvijanju sljedećih kompetencija kod učenika na svim nivoima podučavanja i učenja, prilagođenih razvoju učenika:

**Jezičko-komunikacijska kompetencija:** Kompetencijski pristup u savremenoj nastavi omogućava učeniku aktivnu primjenu jezičkih znanja i funkcionalnog jezika u prenošenju poruka i sadržaja na engleskom jeziku, kao i spoznavanje osnovnih vrsta i uzoraka komunikacije.

**Učiti kako se uči:** Razvijanje vlastite odgovornosti prema učenju, upornost, motivacija i samopouzdanje su od primarnog značaja u ovladavanju stranim jezikom. Potrebno je da se učenik konstantno podstiče na samoprocjenu kao sastavni dio procesa razvoja, samostalnost u učenju, te na svjesnu upotrebu različitih strategija učenja jezika s ciljem njegove usmene i pismene primjene u praksi.

**Društvena i građanska kompetencija:** Savremena nastava engleskog jezika podrazumijeva i upoznavanje učenika sa ljudskim pravima, odgovornostima građanina svijeta i sociokulturnim i interkulturalnim normama i pravilima na način koji će učenicima biti zanimljiv (projektni rad), ali i primjenjiv u njihovim odnosima sa vlastitom i drugim kulturama i zajednicama.

**Poduzetnička kompetencija:** U nastavi se treba poticati i podržavati inicijativa učenika i preuzimanje rizika, te sa učenicima zajednički raditi na poduzetničkim aktivnostima. Proaktivno djelovanje na promjene u društvu se potiče radom na savremenim i društveno-korisnim projektima, a stimuliše se saradnja, timski rad, liderstvo, i osjećaj odgovornosti prema vlastitom i zajedničkom radu i životu.

**Interkulturalna kompetencija:** Konstruktivno izražavanje vlastitog mišljenja i nedoumica, razvijanje empatije, kritičko promišljanje o vlastitoj i drugim kulturama, o sebi, drugom i drugačijem, te promovisanje nenasilne komunikacije i rješavanja sukoba ili nesporazuma je od izuzetne važnosti u učenju i podučavanju engleskog jezika.

**Digitalna kompetencija:** Tehnologija u nastavi engleskog jezika se može koristiti u svrhu razvijanja učenikove kreativnosti, inovativnosti i uključivanja u društvo. Međutim, nezaobilazan je rad na kritičkom korištenju informacijsko-komunikacijske tehnologije za pronalaženje, produkciju, predstavljanje i vrednovanje informacija, kao i za odgovorno učestvovanje u virtuelnim razmjenama. Pored toga, treba poticati i preispitivanje uloge engleskog jezika u 21. vijeku sa razvojem tehnologije i globalizacijom.

**Kreativno-produktivna kompetencija:** Razvijanje različitog kulturnog izražavanja, otvorenosti i sposobnosti tolerisanja suprotnih ideja, donošenje zaključaka nezavisno i uzimajući u obzir više perspektiva, i razvijanje pozitivnog stava i sistema vrijednosti prema svijetu i sebi ima za cilj da stvori kreativnog i produktivnog učenika, a kasnije kompetentnu mladu osobu.





## Engleski jezik – Učenje i podučavanje

Nastava engleskog jezika treba, pored sticanja komunikacijske kompetencije učenika, težiti i ka jačanju razumijevanja prirode jezika, postepenom razvijanju interkulturalne osviještenosti kod učenika, i poticanju razumijevanja sebe i drugih. Osnovni principi podučavanja engleskog jezika se zasnivaju na ciljevima predmeta i ishodima učenja usmjerenim ka osamostaljivanju učenika, a izbor sadržaja i metoda učenja i podučavanja treba biti primjeren razvojnoj dobi učenika uvažavajući individualne razlike u sposobnostima, predznanju, motivaciji, stilu i strategijama učenja. Potom je važno uzeti u obzir i princip poticanja odgovornosti za vlastito učenje, te princip poticanja višejezičnosti i osposobljavanja za suživot u globalnom kontekstu. Sastavni dio nastave engleskog jezika je primjena naučenog u stvarnim životnim situacijama čime se otvaraju mogućnosti za autentičnu komunikaciju, a neizostavni faktori koje nastavnici razmatraju prilikom izbora metoda podučavanja, popratnih materijala i organizacije časa su uzrast, nivo učeničkog (pred)znanja jezika, društveno-politički konteksti podučavanja, institucionalna pitanja, vrsta škole i potreba za izučavanjem engleskog kao stranog jezika.

Uzrast učenika, motivacija i stav učenika prema stranom jeziku, te uloga nastavnika i okruženje u kojem se odvija proces učenja i podučavanja su od naročite važnosti:

**1.** Učenici mlađeg uzrasta (predškolski uzrast i učenici od 1. do 5. razreda osnovne škole) čak i u formalnom okruženju često uče indirektno tako da razumijevanje materije postižu kroz njima svrhovite aktivnosti uz koje istražuju, usvajaju različite vještine i znanja te se razvijaju na psiho-fizičkom i socio-emocionalnom nivou. Podučavanje se najčešće odvija holističkim pristupom, kroz poticajno okruženje, saradnički rad, upotrebu svih čula učenika, igru, muziku i pokrete (*Total Physical Response–TPR*). Situacijski pristup je izuzetno važan pošto učenicima omogućava upoznavanje, razumijevanje i smisljeno korištenje stranog jezika, a služi i u aktivnom razvijanju pažnje učenika koja je često kraća kod mlađeg uzrasta. Učenici starijeg uzrasta (od 6. do 9. razreda osnovne škole i od 1. do 4. razreda srednje škole) zbog povećanih kognitivnih sposobnosti često budu izloženi apstraktnom učenju i podučavanju jezičkih pravila i koncepata. Stoga je važno naglasiti da i oni uče iskustveno, samostalno ili kroz interakciju sa drugim učenicima i okruženjem, te vrlo lako mogu biti ko-konstruktori vlastitog učenja i razvoja sa aktivnostima usmjerenim ka istraživanju stranog jezika, propitivanju i kritičkom promišljanju. Za osjetljivu razvojnu fazu kroz koju prolaze adolescenti, nastavnik treba pokazati razumijevanje i podršku, posebno tokom usmenog izražavanja i situacija u kojima su učenici direktno izloženi potencijalnom neuspjehu ili afektivnim reakcijama.

Međutim, uobičajena očekivanja tokom određenih razvojnih faza učenika su općepriznate generalizacije sa kojima treba postupati pažljivo jer su ključni faktori oni individualni koji ukazuju na individualne sposobnosti, potrebe, iskustva i motivaciju učenika.

**2.** U kontekstu nastave engleskog jezika najčešće nailazimo na različite razloge za motivaciju za učenje, a posebno se ističu motivacija pokrenuta ličnim motivima (npr. želja učenika za upoznavanjem kulture stranog jezika) i motivacija pokrenuta vanjskim faktorima (npr. dobra ocjena). Načini poticanja motivacije kod učenika na koje nastavnik može uticati su uslovi rada u učionici (pozitivan stav nastavnika, dobri odnosi među učenicima i ugodna/pozitivna atmosfera); autentične i interaktivne metode podučavanja koje usmjeravaju učenika ka cilju učenja; i održavanje motivacije i pažnje, odnosno rad na samopouzdanju učenika kao i na kvaliteti učenja. Za održavanje pažnje u nastavi engleskog jezika preporučuje se postepeno uslozňavanje aktivnosti, njihova raznovrsnost, kao i personalizirani pristup sa učenikom u centru procesa učenja i podučavanja. Pružanje konstruktivne povratne informacije nastavnika i osposobljavanje učenika za samovrednovanje (naprimjer, *I can* izjave) su također važni faktori u poticanju motivacije, sa naglaskom na uloženom trudu učenika a ne samo na krajnjoj sposobnosti. Pozitivni stavovi su od izuzetne važnosti u razvoju pozitivnih uvjerenja o vlastitoj uspješnosti u ovladavanju engleskim jezikom. Na taj način se učenika usmjerava i ka razumijevanju uloge engleskog jezika u svijetu te opće potrebe za razvojem lične višejezičnosti. Međutim, pozitivan stav je podložan (prethodnim) iskustvima učenika. Anksioznost u komunikacijskim situacijama se često pojavljuje kod učenika nezavisno od uzrasta i nivoa učenja engleskog jezika a razlozi mogu biti opći strah od stranog jezika (plašljivost ili strah od komunikacije općenito) ili strah od stranog jezika koji je vezan za određeni kontekst u kojem se učenje odvija i često je rezultat nekog prethodnog iskustva (strah od javnog nastupa ili strah od govora u učionici zbog ranije doživljene nelagode).

**3.** Uloga nastavnika u procesu učenja i podučavanja engleskog jezika je od velike važnosti jer se ogleda u međusobnoj saradnji, ali i samostalnosti koja podrazumijeva refleksiju na vlastiti rad i rad učenika, samostalno donošenje odluka, vlastiti izbor materijala za podučavanje i kontinuirani profesionalni razvoj. Nastava treba biti kreirana tako da uvažava stvarne potrebe učenika i da osigura sigurno i poticajno okruženje u kojem se njeguje kultura zajedništva i međusobnog poštivanja. Digitalno okruženje i upotreba informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) je od posebnog značaja jer pruža mogućnost za interkulturalne susrete, autentična iskustva, komunikaciju sa izvornim govornicima engleskog jezika, kao i mnoge druge odgojne prilike i obrazovne sadržaje. Uloga nastavnika se ogleda i u tome što bira strategije podučavanja oslanjajući se na pristupe i metode kroz koje se učinkovito mogu ostvariti postavljeni ciljevi predmeta i odgojno-obrazovni ishodi. Strategije mogu biti usmjerene na izravno podučavanje, istraživačko ili iskustveno podučavanje (vođeno otkrivanjem i interakcijom, najčešće kroz saradničko/kooperativno učenje) i samostalno učenje kroz pomenuto samovrednovanje i povratnu informaciju nastavnika. U savremenim pristupima podučavanja, nastavnik engleskog jezika nije

više samo prenositelj znanja nego saradnik, mentor, ko-konstruktor, posmatrač, učesnik i učenik koji stiče i stvara nova znanja zajedno sa svojim učenicima.

Da bi učenje i podučavanje bilo zasnovano na principima inkluzivnosti i prilagođeno stvarnim potrebama učenika, u nastavi engleskog jezika se može koristiti diferencijacija, individualizacija, i personalizacija na osnovu različitih potreba, iskustava, sposobnosti i interesovanja učenika:

**Diferencijacija** je model u kojem se upute prilagođavaju preferencijama grupe učenika. Ciljevi su isti za sve, ali korištene metode i tehnike variraju ovisno o sklonostima učenika ili onome što se pokazalo najuspješnijim u radu sa datom grupom (npr. reagiranje cijelim tijelom, odnosno *Total Physical Response*, vizuelna podrška u obliku *flashcards* ili postera, projektno učenje kroz timski rad, brzina i jasnoća kojom nastavnik govori i slično).

**Individualizacija** je model u kojem se upute prilagođavaju potrebama pojedinačnog učenika. Ciljevi su za sve učenike isti ali tempo kojim prolaze kroz sadržaj može varirati, kao i sam sadržaj. Naprimjer, pojedini učenici mogu preskočiti teme koje pokrivaju informacije sa kojima su već upoznati (*Seasons, Colours, Family members*) kako bi nadogradili to znanje drugim vokabularom ili mogu više puta ponoviti teme koje još uvijek nisu sa sigurnošću usvojili (kao što su složenije jezičke strukture i zakonitosti koje učenici usvajaju različitim tempom i uz upotrebu različitih strategija). U nastavi engleskog jezika je individualizirano učenje izuzetno važno u kontekstu rada sa učenicima sa posebnim potrebama ili poteškoćama u učenju. Naučno je dokazano da se baš prilikom učenja engleskog kao stranog jezika vrlo često pojavljuju poteškoće u učenju u obliku disleksije ili disgrafije, odnosno poteškoće u čitanju i pisanju.

**Personalizirano učenje** je model u kojem učenik postaje aktivan sudionik procesa učenja i podučavanja jer je upravo učenik taj koji stvara, uređuje, realizira i modificira vlastiti proces učenja. Personalizacija podrazumijeva prilagođavanje uputa preferencijama i potrebama pojedinog učenika. U okruženju personaliziranog učenja mogu varirati ne samo metode i tempo rada, već i ciljevi za svakog učenika. Često se desi da pojedini učenici samoinicijativno pripreme izlaganje na temu po želji, da odluče o projektu koji bi koristio procesu učenja engleskog jezika, da donesu materijale koje su lično napravili, ili da koriste medije i društvene mreže za promišljanje o ulozi engleskog jezika. Takav pristup je neophodan u personaliziranom modelu, ali je teško izvodiv bez systemske podrške i kontinuiranog obučavanja nastavnika.

Visoka kvaliteta početnog obrazovanja nastavnika i trajno stručno usavršavanje otvaraju mogućnosti za upoznavanje sa raznovrsnim i inovativnim metodama i pristupima u učenju i podučavanju engleskog jezika od kojih su preporučeni:

**Komunikacijski pristup** (Communicative Language Learning) koji ističe važnost komunikacijske funkcije jezika i potiče razvijanje komunikacijskih vještina kod učenika, a aktivnosti se često temelje na radu u grupi ili paru (igranje uloga (*role play*), intervjui, debate, zadaci aktivnog slušanja, i sl.).

**Učenje temeljeno na zadatku** (Task-Based Learning) se nadovezuje na principe komunikacijskog pristupa i ističe stvarnu komunikaciju kao preduslov učenja koje je ovaj put više usmjereno na samo značenje, a aktivnosti variraju od kratkotrajnih (crteži prema verbalnim uputama, izrada map i slika (*flashcards*) prema opisu) do dugotrajnih i složenijih zadataka (planiranje putovanja, rješavanje problemskih situacija, proces upisivanja na fakultet i slično).

**Integrirano učenje jezika i sadržaja** (Content and Language Integrated Learning – CLIL) ima za cilj istovremeni razvoj jezičkih kompetencija i izradu sadržaja tako da se materija nejezičkih predmeta obrađuje kroz engleski jezik, a u nastavi se CLIL može koristiti i kroz nastavne tehnologije: integracijom web alata, aplikacija, multimedija, te kroz saradnju nastavnika jezičkih predmeta, i nastavnika jezičkih i drugih predmetnih grupa.

**Projektno učenje** (Project-Based Learning) se temelji na transformativnom i iskustvenom učenju kroz saradnički rad na projektu o stvarnom problemu uz svrhu koja prevazilazi okvire učionice; npr. projekti na temu vršnjačkog nasilja (*bullying*), očuvanja kulturnog nasljeđa, ljudskih prava, i slično. Potiče se samopouzdanje i kreativnost učenika, te odgovorno i samostalno donošenje odluka a učenje jezika je često usputno umjesto krajnji rezultat.

**Kooperativno učenje** (Cooperative Language Learning) se odvija prema principu rada u paru ili u (heterogenim) grupama te se temelji na interakciji i razmjeni mišljenja i iskustava učenika. Aktivnosti mogu varirati od jezičkih zadataka koji iziskuju saradnički rad učenika (*gap filling*, *guessing games*, *think-pair-share*, *jigsaw*) do kompleksnih izrada projekata u svrhu cjelokupnog razvoja učenika pa se uvijek koristi u kombinaciji sa drugim metodama i pristupima.

**Dramski odgoj i obrazovanje** (Drama-Based Learning) ujedinjuje komunikacijske i alternativne metode podučavanja; npr. za metodu reagiranja cijelim tijelom (*TPR*) važno je povezivanje fizičkog pokreta sa izgovorenim riječi, a upravo je pokret sastavni dio dramskih strategija u učenju stranog jezika. Aktivnosti se temelje na učenju kroz sva čula (aktiviranje dijaloga, rad sa predmetima, pozorišne igre, pjesme, improvizacije, te strategije u radu na tekstovima ili lektiri).

**Interkulturalno učenje** (Intercultural Language Learning) potiče razvoj interkulturalne kompetencije na svim nivoima učenja jezika kroz kritičko promišljanje o sebi i vlastitoj kulturi, o drugom i drugačijem, a aktivnosti se često zasnivaju na stvarnim situacijama i temama (socio-kulturološke i jezičke norme/sličnosti i razlike, praznici i običaji, nenasilna komunikacija i rješavanje sukoba).

**Kompetencijski pristup** se temelji na sposobnostima učenika da koriste jezik u stvarnim situacijama i različitim društvenim kontekstima, te na onome što može da zaista *uradi* na stranom jeziku. Aktivnosti se dizajniraju u svrhu postizanja određene kompetencije, od funkcionalne dimenzije jezika (telefonski razgovor, pisanje e-maila, rad na eseju) do složenijih zadataka koji se temelje na ključnim kompetencijama.

Iako se u 21. stoljeću sve više govori o *post method* eri, praktične metode i pristupi mogu poslužiti kao korisne smjernice koje podržavaju nastavnika u procesu podučavanja i potiču učenika u procesu učenja. Navedeni pristupi i metode se isprepliću, koriste u kombinaciji i u skladu sa svim navedenim faktorima kako bi se poticao cjelokupni razvoj učenika u nastavi engleskog jezika.

## Engleski jezik – Vrednovanje i ocjenjivanje

Vrednovanje je proces kojim se nastavnicima obezbjeđuje stalno praćenje ostvarivanja postavljenih ciljeva učenja i podučavanja i odgojno-obrazovnih ishoda učenja, efikasnosti vlastitog podučavanja u toku nastavnog procesa i unaprijeđivanje procesa učenja i podučavanja na osnovu dobivenih informacija. Učenicima se na osnovu povratne informacije omogućava prepoznavanje ostvarenosti ishoda učenja iz oblasti čitanja, pisanja, govora i slušanja na engleskom jeziku, te u kojoj mjeri su razvili ključne kompetencije. To bi trebalo podstaći razvoj motivacije za učenje, propitivanje vlastitih strategija učenja, kao i spremnost učenika da bolje organizuju svoj rad i proces učenja.

Tri su pristupa vrednovanju učeničkih postignuća: vrednovanje naučenog, vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje:

**1. Vrednovanje naučenoga (najčešće korespondira sa sumativnim vrednovanjem)** jeste pristup vrednovanju koji podrazumijeva procjenu nivoa postignuća učenika nakon određenog perioda učenja i podučavanja tokom školske godine ili na njenom kraju. U nastavnom predmetu Engleski jezik, vrednovanje naučenog se može sprovesti na više načina, u zavisnosti od toga da li se stiče saznanje o nivou razvijene kompetencije ili usvojenosti pojedinačne vještine:

***Vrednovanje nivoa razvijene jezičko-komunikacijske kompetencije*** nakon svake obrađene tematske cjeline ili grupe tematskih cjelina unutar koje/kojih su uvježbavane sve četiri vještine integrisano (npr. modularni test određene tematike koji obuhvata zadatke iz čitanja, slušanja, pisanja i upotrebe jezika, a koji rezultira jednom ocjenom).

***Vrednovanje nivoa usvojenosti zasebne vještine*** koje se sprovodi nakon određenog vremenskog perioda izučavanja i uvježbavanja (npr. individualni test slušanja, test iz razumijevanja pročitano teksta, pismena zadaća na određenu temu, i usmeno testiranje govora, a koji rezultiraju zasebnim ocjenama).

***Vrednovanje razvijenosti ključnih kompetencija*** koje se sprovodi posredno ili neposredno (npr. esej uz korištenje literature, projekat u svrhu izučavanja nekog stvarnog problema, portfolio, grupno ili pojedinačno istraživanje teme uz izlaganje/prezentaciju ili neki drugi oblik saradničkog rada učenika, korištenje tehnologije za izradu zadataka itd.).

U nastavi engleskog jezika se u pravilu koriste testovi koji pokazuju napredak (*progress tests*) i testovi koji mjere postignuće učenika (*achievement tests*) pošto izolovani sumativni gramatički test nije validan pokazatelj razvijenih učeničkih kompetencija. Ovi testovi podrazumijevaju integraciju

vještina, odnosno jedinstven skup zadataka iz oblasti slušanja, čitanja, pisanja i upotrebe jezika (gramatika, vokabular) i realiziraju se nakon što se završi jedna tematska cjelina ili više srodnih tematskih cjelina. Mogu se realizirati i nakon izvježbane pojedinačne oblasti (npr. test slušanja) a njihova svrha je vrednovati ostvarenost ishoda samo za datu oblast. Oba tipa testiranja se dešavaju nakon procesa učenja i prikazuju se brojčanom ocjenom u zavisnosti od toga u kojoj je mjeri postignut krajnji ishod.

**2. Vrednovanje za učenje (najčešće korespondira sa formativnim vrednovanjem)** jeste pristup vrednovanju koji je sastavni dio kontinuiranog procesa učenja i podučavanja. U pravilu ne rezultira ocjenom nego kvalitativnom uzajamnom povratnom informacijom o procesima učenja i podučavanja (odnosno, o usvojenosti znanja i vještina učenika u odnosu na postavljene odgojno-obrazovne ishode). Zadaci u svrhu formativnog vrednovanja mogu varirati od obzervacijskih listova za nastavnike do kvizova i listića za učenike u svrhu refleksije na materiju (*entry/exit cards*), kao i različitih projekata, prezentacija ili portfolija. Jedna od uloga nastavnika engleskog jezika u učionici je i uloga posmatrača i procjenitelja, naročito u toku individualnih ili grupnih aktivnosti na času tokom kojih nastavnik bilježi poteškoće ili pogreške koje se javljaju u toku upotrebe jezika ili primjene strategija slušanja, čitanja, pisanja i konverzacije. Na osnovu zabilježenih podataka vrši suptilne korekcije u vidu povratne informacije, ali i procjenjuje efikasnost sadržaja i zadataka te shodno tome odlučuje o izboru budućih nastavnih materijala. Povratna informacija nastavnika u vidu korekcije učeničkih pogrešaka treba biti umjerena jer ima i motivacijsku svrhu pošto je cilj nastave razviti i pozitivan stav prema engleskom jeziku, te otkloniti strah od neuspjeha.

Pored sumativnog i formativnog vrednovanja, od posebne važnosti je i dijagnostičko vrednovanje. **Dijagnostičko vrednovanje** (*placement test*) se obično dešava na početku odgojno-obrazovnog ciklusa, na početku školske godine ili kada je nastavniku potrebna informacija o nivou usvojenosti ishoda prethodnih godina učenja i podučavanja engleskog jezika (tematske cjeline ili oblasti). Dijagnostičko vrednovanje koristimo kako bi učenici prepoznali elemente engleskog jezika sa kojima imaju poteškoće a nastavnici znali sa kojim kompetencijama, tj. znanjima, stavovima i vještinama započinju odgojno-obrazovni proces, šta se od osnovnih znanja eventualno treba ponoviti i na koje se vještine treba obratiti dodatna pažnja kako bi se razvile ključne kompetencije. Ne rezultira ocjenom, već povratnom informacijom o nivou postignuća.

**3. Vrednovanje kao učenje** jeste pristup vrednovanju koji se temelji na ideji da učenici vrednovanjem uče tokom procesa učenja i podučavanja, stoga podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrednovanja uz stalnu podršku nastavnika dok se ne ostvari samostalni pristup učenja. Ovaj pristup je izuzetno značajan i odgovara savremenoj filozofiji odgoja i obrazovanja po kojoj se učenik tokom odgojno-obrazovnog procesa osposobljava za cjeloživotno učenje tako što se razvijaju sposobnosti učenja, (kritičkog) mišljenja, pamćenja i zaključivanja (tzv. metakognitivne sposobnosti). U predmetu Engleski jezik, nastavnik može poticati učenika na samorefleksiju i



samovrednovanje svog rada na nekoliko načina.

**Diskusijom** – nastavnik potiče učenike da razgovaraju na času o teškoćama na koje nailaze pri određenim jezičkim aspektima, što im može pomoći u postavljanju kratkoročnih i dugoročnih ciljeva u napredovanju na CEFR ljestvici i odabira različitih strategija koje pogoduju svakom učeniku zasebno.

**Anketnim listićima** – učenik ispunjava anketni listić u kojem bilježi svoje slabosti i poteškoće naspram određenih aspekata u jeziku (brojčano, opisno, plusom-minusom, i sl.). Tzv. *progress check / self-evaluation* anketu je poželjno uraditi nakon jednog ili više tematskih modula ili oblasti. Nerijetko, anketni listići ovog tipa se nalaze na kraju tematskih cjelina u udžbenicima Engleskog jezika, a može ih kreirati i sam nastavnik.

**Samoocjenjivanjem** (*self-assessment*) i **vršnjačkim ocjenjivanjem** (*peer assessment*) – tokom kojeg učenici ocjenjuju vlastite radove i radove drugih učenika na osnovu prethodno utvrđenih opisnih skala za vrednovanje, te daju povratnu informaciju u vidu usmenog ili pismenog komentara ističući i segmente koji su uspješni (naročito) i segmente u kojima je potrebno poboljšanje. Ovakav tip vrednovanja je naročito primjenjiv pri vrednovanju postignuća u pisanju ili usmenom govoru ali iziskuje procjenu opće atmosfere u razredu i grupe učenika koja vrši ocjenjivanje.

Elementi vrednovanja u predmetu Engleski jezik su razvijenost jezičko-komunikacijskih kompetencija, osposobljenost učenika za samostalno čitanje i razumijevanje tekstova na engleskom jeziku, osposobljenost učenika za pismeno sporazumijevanje na engleskom jeziku, digitalna i medijska pismenost te razvijenost svijesti o svojoj/različitim kulturama i tradicijama, odnosno znanja i vještine definisane odgojno-obrazovnim ishodima unutar oblasti i podoblasti. Pokazatelji ostvarenosti ishoda na osnovu kojih se vrši procjenjivanje učeničkog znanja i vještina su primjereni razvojnoj dobi i postepeno se usložnjavaju od mlađih ka starijim razredima, kao i tipovi zadataka. Preporučuje se da se pokazatelji usvojenosti jezičko-komunikacijske komponente (vokabular i jezičke strukture, gramatika i gramatičke strukture te fonetske zakonitosti) prate i vrednuju formativno u toku nastave u cilju učenja, a da se njihova primjena u govoru i pisanju vrednuje sumativno u cilju razvijanja jezičko-komunikacijske, kreativno-produktivne, digitalne i drugih kompetencija. Vrednovanje postignuća ishoda produktivnih vještina govora i usmene komunikacije, te pisanja i pismenog sporazumijevanja mora biti usklađeno sa uzrastom učenika i godinom učenja jezika, odnosno nivoom znanja na kojem se učenik nalazi (A1, A2, B1, B2 u skladu sa CEFR-om).

Kvaliteta vrednovanja učeničkih vještina i kompetencija iz engleskog jezika zavisi od tipova zadataka tokom nastave i prilikom testiranja, a oni mogu biti direktne i indirektne namjene. Zadaci su indirektni (*indirect test items*) ako testiraju znanje i sposobnost učenika posredno, npr. putem zadataka višestrukog izbora ili transformacije gramatičkih struktura. Brži su i lakši za izradu, lakše

se ocjenjuju i pokazuju veću pouzdanost rezultata ali ne oslikavaju uvijek autentičnu upotrebu jezika. Zadaci su direktni (*direct test items*) ako od učenika zahtijevaju da demonstriraju konkretnu vještinu ili kompetenciju, npr. komunikacijsku vještinu tokom usmenog izražavanja koja se i testira. Ovakvi zadaci imitiraju upotrebu jezika u stvarnom životu i pokazatelji su usvojenih kompetencija. Zahtijevaju više vremena za izradu, a vrednovanje može biti subjektivno. Da bi direktni tipovi zadataka bili validni i pouzdani potrebno je postaviti i primjenjivati odgovarajuće kriterije i skale/rubrike koje nastavnik može preuzeti iz stručne literature i materijala ili izraditi zajedno sa učenicima. Zadaci ovog tipa su pogodni za međupredmetnu saradnju u vidu obrade zajedničkih tema putem istraživanja i prezentacije te izrade multidisciplinarnih projekata. Njihovo ocjenjivanje je kompleksnije i zahtijeva precizno navedene opisne pokazatelje od najnižeg nivoa ostvarenosti (dovoljan) do najvišeg (odličan), a sa kojima učenik treba da bude unaprijed upoznat.

Zaključivanje ocjena iz predmeta Engleski jezik se vrši u skladu sa važećim Pravilnikom o vrednovanju, praćenju i ocjenjivanju učenika osnovnih i srednjih škola u Kantonu Sarajevo. Zaključna ocjena nije aritmetička sredina svih ocjena već se izvodi sintezom ocjena nastalih kontinuiranim vrednovanjem pokazatelja postignuća ishoda definisanih predmetnim kurikulumom. U 1. razredu zaključna ocjena nije brojčana nego se zasniva na opisnim indikatorima postignuća ishoda iz oblasti slušanja i govora. Opisno ocjenjivanje na ovom uzrastu treba biti usmjereno na definisanje napretka i učeničkog postignuća. Brojčane ocjene uvode se od 2. razreda i ne mijenjaju se do 4. razreda srednje škole. Za svaku oblast za svaki razred se definišu pokazatelji nivoa usvojenosti na skali od 1 (nedovoljan) do 5 (pet). Od 2. razreda, zaključna ocjena se izvodi na osnovu ocjena iz slušanja, čitanja, pisanja, govora i komunikacije, kojima se u manjem procentu dodaju ocjene iz domaćih zadaća, projektnih aktivnosti i aktivnosti na času. Ukoliko se vještine ocjenjuju integrisano u vidu post-modularnih provjera znanja, udio ovih ocjena će biti procentualno veći u odnosu na provjere koje ocjenjuju pojedinačne elemente. Ključne kompetencije se vrednuju posredno kroz sve oblasti (digitalna kompetencija kroz slušanje i čitanje sa razumijevanjem digitalnih, multimedijalnih, medijskih sadržaja te produkciju funkcionalnih tekstova, a u kombinaciji sa kreativnim zadacima se vrednuje i kreativno-produktivna kompetencija; učiti kako se uči kroz samovrednovanje, aktivnost, zalaganje na času i napredak; poduzetnička i društveno-građanska kompetencija kroz multidisciplinarnе projekte ili saradnički rad; jezičko-komunikacijska kompetencija receptivno kroz čitanje i slušanje, a produktivno kroz govor i pisanje, te interkulturalna kompetencija kroz sve oblasti).

